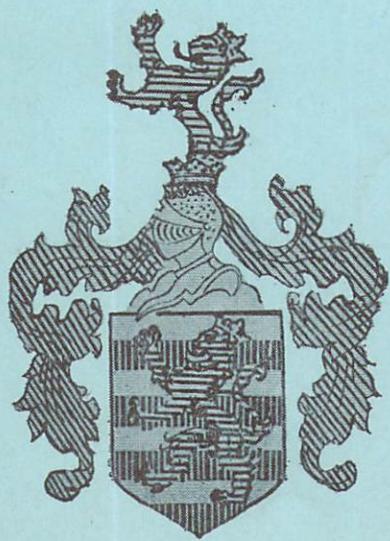

МИ
БРИКИ

Михайло Ірік-Дев'ятницький

ми
БРИКИ

РОДИННА ХРОНІКА

2

VIR NOBILISSIMUS ET AMPLISSIMUS
CENTURIO JOHANNES VON BRÜCK
HIC FACET AÖ 1672 CARLSCORONA SVECIA
OBIIT AÖ 1760 DĘVIATNIKI, PALATINATUM RUTHENORUM

„My Bryky”

Copyright by M. Bryk
Sperwersraat 2
Losser (Ov.)
Nederland

ЦІННИЙ ПРИЧИНОК ДО ГЕНЕАЛОГІЇ УКРАЇНСЬКИХ БРИКІВ

Під заголовком «**МИ БРИКИ — РОДИННА ХРОНІКА**» "надійний наш історик-слявіст Михайло Брик-Дев'ятницький, написав цінну, старанно опрацьовану хроніку 250-літнього життя української вітчиці Бриків, і видав покищо перший її зошит «на правах рукопису», в 150 примірниках, призначених виключно для родини Бриків, або споріднених з нею людей, а також для Українських Інституцій. Кожний з тих примірників, хоч і відбитий циклостелевим способом, але гарно з ілюстрований, загорнений в мистецько-оформлену картонову складинку, начислює 56, а властиво 58 задрукованих старанно сторін, а понадто на окремо вклієніх сторінках подає фотознимку короля Карла XII, фотознимки з рисунку: Шведська райтарія, Шведська піхота і артилерія, Райтар і ротмістр, фотознимку д-ра Івана Брика, плян села Дев'ятник, і дороги з Дев'ятник до Кривча. На титульних сторінках маємо відрисований герб родини Бриків. Кожна сторінка формату 21 x 27 см. т. є великої чвірки. На зміст цього зошита складаються Інж. Миколи Скрипника: Вступне слово, а даліше: Від автора. При битій дорозі, Родовід Бриків. Примітка автора. Ротмістр Іван Стрільбицький Старшина Армії Наполеона і пояснення. Дальше слідують того ж автора: «Мої розмови з шведським Бриком на теми визволення України», нарис «Батько», «Перстень» і поезії: «За Збруч», «Чому ти сонце не огрієш...», «За ними ще ревуть гармати». «Дріжть напів прозора даль...».

Книжки немає на продаж в книгарнях. Заінтересовані повинні звертатись безпосередно до автора і видавця на адресу:

MICHAEL BRYK
Sperwerstraat 2, Losser (O.), Nederland

С. Б.

З РИМОВАНОЇ ХРОНІКИ ПРО ЕІЛЬГЕЛЬМА ЗАВОЙОВНИКА ...

« Все на світі опускається додолу, йде в нівець,
Старіється, вмирає, зутрічає свій кінець.
Залізо нищить ржа, людину — смерть, а дерева гниють на прах.
Руйнуються до щенту вежі й мури, троянди в'януть, гублять пах.
Всі імена недовго б тішились зі спогаду й луни,
— поза могилою — коли б, щоб знайдені були вони,
Їх не зберіг в одній з своїх книжок Чернець.
Оттак перо дарує людям — безсмертності вічець »

Майстер Вейс

(З родинної хроніки:
МИ БРИКИ зош. 1, 1966)

переклад з англійської
мови М. Скрипника.

"МИ БРИКИ"

Зошит II.

жовтень 1967 р.

Льоссер. Голляндія.

/ На правах Рукопису./

До Читачів "Ми Брики".

Дорогі Читачі!

З Вашої реакції на перший зошит родинної хроніки "Ми Брики" зродилася думка продовжувати дальші зошити. Була думка видати їх в одній книжці, але тому, що все ще напливають різні матеріали до родинної хроніки, вирішено поки що дальше продовжувати видання цикльстайлесним способом а потім видати окремо книжкою.

Крім реакції від Бриків, з'явилися також реакції в українській пресі а також від визначних українських вчених і заслужених церковних і громадських діячів.

З преси був український тишиневик "Шлях Перемоги" в Мюнхені Німеччина, який не тільки помістив бібліографічну замітку, а також передрукував в цілості, хоч і з деякими скороченнями такі оповідання, як: "При битій дорозі", "Сотник Іван Стрільбичський" і "Перстень". Бібліографічні замітки з'явилися ще в таких часописах і журналах: "Український Голос" Вінніпег Канада, "Америка" Філадельфія, "Свантєльський Ранок", і в Бюлетені Укр.Ген.Геральдичного Товариства а також в "Голосі Христа Чоловіколобця" в Бельгії. Останній також дав не тільки замітку але і передрукував деякі уривки, як: "Кругла церква в Вібранивці", Переклад М.Скрипника "Майстер Бейс" і дав гарну бібліографічну рецензію. В часописі Висті УДК в Бельгії був надрукований вірш "За Збруч". Більшість часописів навіть не реагувала. Видно для них є більше інтересу до полеміки між собою, чим про згадку таких видань.

Подаємо тут по черзі особи, які написали від себе дещо про це перше видання.

Ред.Д.Чайковський. - Щиро дякую Вам за надіслання мені дійсно цінного видання род.хроніки "Ми Брики".

проф.Степан Шах. - Отримав Ваше видання, дуже ним зрадів а зазом засмутився, що тільки "На правах рукопису". Ви Вельмишановний Пане Брик не тільки шпаргалляр історичних матеріалів у Вас є талант письменника і широкий розмах руки до історичної повісті. Ідіть слідами Великого галицького мазепинця Богдана Лепкого,

Преосв.Арх.Іван Бучко. Високоповажаний Пане Брик! Дуже дякую Вам за надіслання дійсно цінної і цікавої родинної хроніки "Ми Брики". Гратулую Вам за неї. Проф.Ст.Шах дійсно має радію, коли так пише про Вас..

Архієпископ Едмонтону Й.Зах.Канади Андрей. - Дорогий Пане Брик! Дякую сердечно за надіслання мені родинної Вашої Хроніки "Ми Брики". Дуже цінна вона взагалі, а зокрема для Вас.-

Врій Костів. Верт Голляндія. - Дуже дякую Вам що Ви не погордили мною і надіслали мені Вашу цінну хроніку. Горячо читав, тішився, співав, плакав і затужив за тим всім,

У церкві Бриковій каменній молився я не один тай не два рази. Всі села і міста про які Ви описуєте, знаю. Всюди проносили мене мої ноги. Не забувайте мене і вишліть мені даліші зошити.

А ось лист від доктора Володимира Стефана Брика. Едмонтон Канада.

Михайлі!

Тому що ми оба є наслідниками Йогана фон Брик, плякотного сотника, тому позволяю собі в цей спосіб до Тебе звернутися.

Зовсім припадково дістав в свої руки Твоє видання - від Сергія Яременка. З великим зацікавленням і пієтизмом читав цю хроніку наших Батьків. Мушу висловити Тобі моя щиру подяку і призначення Твоєї праці в виданні цого інформативного зшитка Хроніки.

Ї є Володимир Стефан Брик син д-ра Івана Брика і брат Стефана Володимира Брика, яких згадуєш в своїй праці. Мій батько помер як знаєш в Ліндеку, а мій брат Стефан помер 13 листопада 1966 р. в Сантос Бразилія. І лише недавно вернувся з Бразилії де відвідував мою маму, братову і братанича. Багато ми говорили про минуле і часто згадували давні часи. Ми очевидно вже давно знали про наше минуле. Пригадували і далекого кревняка моєго батька - Макса, який був при заряді колій в Польщі, а потому по еміграції обіздив Європу і досліджував минуле родини Бриків. В нього було маса матеріалів, відписів метрик тощо і також геналогічне дерево яке доходило до 15 - того століття десь в Голландію і Швецію. Також і герб був той самий. Де все це поділося - не знаю. Тому з великою радістю вітаю Твою працю. Пішли мені якщо може один примірник.

Подай тут інформації про нашу галузку родини.

Др.Іван Брик

Ольга Неоніля Король

Др.С.В.Брик

Зофія Ковалська

др.В.С.Брик

Іван Гендрік Брик

Здоров'я широ

В.С.Брик.

.... більшої наукової праці про західно-европейські роди на Україні в нас не має. І тому треба з приємністю привітати одну із цеголок до такої праці, а саме перший зошит хроніки роду Бриків, що його циклостилічним способом надрукував один з них, як сказав П.Куліш, "для котрих іще дорога й свята пам'ять предків", сотник Михайло Брик - Дев'ятницький п.н. "Ми Брики". /За переслання нам цього білого крука, тираж 150 примірників - виданий в Лоссер, Голландія, сердечно дякуємо!/,

Григор Лудницький "Америка" 29.7.1967

Переді мною циклостилева видана в Голландії книжка, родова хроніка Бриків. Її автор сотник Михайло Брик - Дев'ятницький. Книжка яких у нас дуже мало. В ній "розкидані перли" - наші рідні перли. Лиш збити їх, хоч наша, емігрантсько "сучасна" ніч темна, не ясна, не зоряна.

Хто з нас колись не знав родини Бриків? Знали. Один із того роду, професор доктор Іван Брик, був головою матірного товариства "Просвіти" у Львові, защо знушилися над ним москвичи - большевики, занявші 1939 р. Львів.

... книжка - хроніка М.Брика п.н. "Ми Брики" - світить і гріє рідним сонцем спова чужих темних хмар.... "Ми Брики" - бальзам на наші зболілі тугор повиті душі.

Михайло Ломацький.

НА БЛАГОРОДНІШЕ, що посідаємо, маємо не від нас самих; наї
розум з його силами, форма, в якій ми думаємо, діємо й існуємо,
перейшли на нас неначе в спадку.

Гердер.

ЩО ПИШУТЬ БРИКИ?

В цій рубриці міститимемо писання деяких Бриків, починаючи від писання С.П. Д-ра Івана Брика. Подаємо тут також життєпис д-ра Брика. Дальше йдуть писання Миколи Брика з Йорктону, Канада. Олександра С. Брика з Вінніпегу, Канада і інших Бриків.

В своєму нарисі про Український переворот першого листопада 1918р в Стрию, п.Микола Брик згадує про старшину українця, який намовив мадярського генерала не стріляти по українському війську.

З приемністю хочемо тут відзначити, що Лев Шанковський в своїй книжці рівном згадує про того старшину. Подаємо тут передрук: - Кілька днів після перевороту, ситуація в Стрию була дуже напружена. На вістку про польське повстання у Львові, місцева ляшня дуже роззухвалилася й явно погрожувала, дивлячись на скромні сили "української революції", що складалася з пластунів та селянських хлопців в цивільних убраях, які стояли на стійках при важливих "стратегічних" об'єктах міста. Ситуацію ускладнювала, що постава мадярського артилерійського полку, що стояв у грабовецьких уланських касарнях. Мадяри погрожували "збомбардувати" Стрий своїми гарматами, але в дійсності цього зробити не могли бо не мали до них амуніції. Про цю обставину довідався якось поручник Михайло Брик /артилерист/ і це дало підставу українській команді вислати до мадярів гострий ультимат, щоб негайно зложили зброю й чекали спокійно на відправлення на батьківщину. По нараді, мадяри пристали на умови капітуляції й віддали українцям усі свої гармати й міномети.

Поручник Брик почав формувати українську гарматну частину, що в скорому часі розрослася в запасовий гарматний полк з 4 польових і одної мінометної батареї. Найбільшою, однаке заслугою пор.Брика було те, що він потрапив знайти десь артилерійську амуніцію, що незвичайно піднесло престіх молодої української влади. Вістка про це розійшлася по місті і місцеві поляки моментально принишкили. /Стор. II2 - II4./

Лев Шанковський "Українська Армія в боротьбі за Державність"

Др. Іван Брик

З КАРТИН ЗАБУТОГО.

Ні. Таки не всілі писати ще споминів. Не можу я глядіти здалека з історичної перспективи на юні дні, дні весни, прожиті в товаристві Просвіта. Й ще надто близько стоять до праці у дорогому товаристві. Писати спомини у звязку з працею в товаристві Просвіта, це значить писати історію цього товариства від хвиль його найкращого розвитку, далі за непаду і знову повільного, але й трівкого відживання. На це сьогодні ні пора, ні місце. Прийде колись час і на те.

Сьогодні я обмежуюся до змальовання кількох забутих моментів.

Виділовим став я 1906 р. вибраний епохальними зборами, що пхнули товариство на дорогу основних реформ. Канцелярія т-ва була на І-ому поверсі, а входилося до неї зі сходів на право, куди тепер вхід до друкарні. Здоровлю директора канцелярії А. Скородинського, а в його особі ціле товариство. Він жив Просвітою, а Просвіта ним. Приємний усміх. Традиційна табачка. Неспокійні очі зраджували якусь непевність і страх, що то за птаха - цей новий виділовий. Чи принесе товариству добро, чи зло, а може ні одно ні друге. От так собі! Прийде на засідання, а відтак знову аж на друге.

Засідання Виділу. Перше враження могутнє. Я в поважному народному синедріоні серед поважних досвідних просвітян Ю. Романчука, П. Огоновського, д-ра К. Левицького. Й щасливий, але якийсь непевний, засоромлений. На мене вłożено два важкі обов'язки: секретарство і директорту канцелярії. Й був гордий на це, бо праці не боявся. Але скоро переконався, що на молодого коня таки добре накладають, а тому, що тягне то ще й доки дають. Нічого, такий у нас звичай.

За столом виділові, а перед кожним тека. Переді мною аж дві. Головенько ж мол моя! Заглядаю, ще поромна. Ну, Богу дякувати, реферувати не треба, а то між тими головачами і голос забувби. Сиджу. Записую. Слухаю. Міркую. Виділові реферують по черзі свої справи. Дискусія спокійна, серіозна. При ріжниці думок взаємна пошана. Мені це подобалося. Почав я до Просвіти заглядати рано, відтак і по обіді, а далі проводив там всякий вільний час. Незабаром я без Просвіти не міг прожити ні одного дня. А праці було багато. Просиджував зі мною і бл. п. голова Петро Огоновський. Тихий, характером хрустальний і вельми роботяжий. Прегарна душа в слабому тілі.

Постійно вечерами, а деколи й рано заходили в Просвіту й інші виділові. Приїзне повітання, коротка весела балачка і сідають за стіл. В ті ці хдуть справи з "Форактами". Читають, розважають, пишуть реферати, І так день у день. Глядиш на тих щиріх, безінтересових просвітних працівників, почувавши глибоку пошану до них. А сам соромишся, що може робити замало. Подвореш енергію, віддаєш товариству себе цілого.

А засідання Головного Виділу - це найкраща у тихні хвилі, на яку терпеливо ждемо від вівтірка до вівтірка. Не було засідання, то здавалося, цей тиждень вичеркнений з життя.

Спокійно пливе праця. Пан Скородинський вдоволений. Усміхом витас і пращає. Але незабаром прийшлося мені зазнати його гніву й жалю. Забаглось мені реформи канцелярійного діловодства. Найперше раджуся з директором. Слухає мене уважно і з усміхом каже: - На що якоїсь реформи. Й кожний папірець має в руках, кожному відписую, все знаю. Було добре, буде й далі без реформи. - Пішли наради фахової анкети і реформа рішена. Й став ворогом широго праведника. Це я вичував з його слів і з його поведіння. Реформа показалася добра. Канцелярія працювала

ла справніше і економічніше. Спільні справи не залихувалися. Гнів п. Скородинського поволі минав і ми знову стали щирими приятелями, тим більше що він і далі полагоджував т.з. інтімну переписку, та далі давав відповіді на різні запити, давав поради й інформації у всіляких життєвих справах, з якими члени до своєго товариства зверталися. Честь Його імені, яке ніколи не повинно зійти зі сторінок історії товариства.

Видання "Взірцевого Господаря" зв'язало мене тісніше з доктором М. Коцюбом. Покійний о. Глодзінський раз приносить грубий, на аркушах писаний рукопис перекладу цього знаменитого, а так потрібного, так пошукуваного, господарського підручника. Оглядаю рукопис і бачу різні почерки. Читаю, переклади різні і добре і гірше і майже неможливі. Хаос в мові, річеві помилки. Це збірна праця питомців духовного семинарія. Показую рукопис д-ру Коцюбі, а він каже: - Ну, що ж, берімся ми оба до роботи. Може з того що путнього вийде! - І почалася спільна робота. Справляли ми переклад, а згайдно давали зовсім новий. Між нами була гармонія, ми щасливо себе доповнювали, спорили переконувалися і годилися. Бл. п. "бабця", мати д-ра Коцюби дивом дивувалася, чого це ми цілі пообідя пересиджуємо в хаті, поважні, говірливі, іноді сміємося і заєдно говоримо про якісь: борони, штучні погної і.т.д. Певно село купуємо. Ми роботу скінчили щасливо і підручник вміть розійшовся. От і розв'язка того дивогляду, що мое імя неекономіста Фігурує на цій книжці поруч імені д-ра Коцюби.

Овочем нашої спільної праці і "Конгресова книга". І сьогодні не без глибокого вдоволення і милого зворушення згадую я ті гарні хвили співпраці з людиною високої інтелігенції, знання і товариського культурного чару.

Живо виринають в моїй памяті постаті таких щиріх і відданіх Просвіти людей, як незабутні покійники: П. Огоновський, о. Лежогубський, др Е. Озаркевич і Іван Кивелюк, а з живих др. Кость Левицький. Вони являлися і працювали в товаристві день в день. Останній, вже як посол, інтересувався товариством далі, далі полагоджував свої справи, служив радою і поміччю. Приїде, бувало з Відня, то перший крок в хату, а другий в Просвіту. Слова: гонорари, дісти, були членам Виділу чужі. Вони давали час і працю даром. Давали з мотивів ідейних, а життєві умовини на це їм позволяли.

Яка була це праця? Чи вона була що варта? Так. Вона була плянова і систематична і все числилася з наростаючими живими і різними в різних часах потребами народу. Тому то і покликано до життя різні анкети і фахові комісії, до котрих, що треба згадати, і з поза Головного Виділу горнулися люди радо і радо жертвували "народній справі" знання, працю і час. Праця кипіла.

Комісія видавнича намітила програму видань, яка ще й нині не втратила своєї цілі, установила платного редактора і почало видавати "Письмо з Просвіти". Після різних спроб став вкінці цей журнал науково-просвітним, щоб просвітну організацію вивести з границь ділентатизму на широке науково-фахове. Для загалу членів цікаві, популярні книжочки, переважно у формі збірників читанок, а для свдоміших твори українського й чужого письменства, популяризація науки і практичні порадники. Співробітничали у виданнях Просвіти найкращі українські письменники.

Комісія господарсько-промислова розвинула дуже широку і інтенсивну працю. При помочі видань, мандрівного учителя господарства і листратора крамниць, при помочі різних курсів, кладено основу під організацію українського господарства, промислу і торгівлі, а овочів цеї праці не змогла вповні знищити навіть і війна. Повстають школи в Миловани,

Угерціх і Торговельна Школа у Львові. В Комісії та її різних секціях працювали найкращі наші Фахові сили з д-ром Є.Олесницьким на чолі.

Не занедбано теж і праці на полі просвітної організації, яка в міру відтінення Просвіти від господарсько - промислових ділянок вибивалася все більше і більше на перший план. Комісія просвітно - організаційна змагала до того, щоби просвітну організацію не тільки поширити, але її скріпити і дати зміст: Фаховий орган, поучення і відозви, листрації філей і читалень, часті поїздки делегатів Головного Виділу, зїзди голов та відпоручників філій, просвітно - організаційні курси, курси вищої освіти, втягнення студентів університету і кандидатів духовного звання до освітньої праці.

При головній бібліотеці відкривається популярну бібліотеку - читальне, готовий план бібліотек окружних і мандрівних. Свої видання висилає товариство даром читальним Просвіти, товариствам касиновим і робітничим, Соколам і Січам, молоді шкільній і університетській, сезоновим робітникам і арештантам. Просвіта навязує для національно - освідомленої організації зв'язки з Америкою, Боснею, Буковиною, Закарпаттям і Наддніпрянином. Висилає туди свої видання, побуждає до організації. А у себе в нутрі, пильну увагу звертає на Лемківщину.

Праця в товаристві була жива і обіймала по змозі усі ділянки життя народу. Вона ніколи не була ні партійна; ні класова. Всіх просвітних робітників єднала одна висока ідея і тому в їхній праці була однодушність і гармонія без огляду на партійні переконання та інтереси.

Підсумок праці дає величний, справді всеукраїнський просвітно - економічний конгрес. А пам'яткова книга дає стільки цікавого матеріалу, що з нього ще довго можна користати в просвітній праці. Від той величини хвили датується і "Свято Просвіти" і "дар 8 грудня", призначений спершу на просвітну організацію загрожених і менше свідомих полосах. Незабутній підсумок праці з нагоди національних свят Шашкевича і Шевченка.

Великі надії на будуче!

А далі війна - катастрофа. Болюче злегковаження потреб Просвіти українськими урядами. А далі: руїна культурного і матеріального дорібку Переслідування, арешти, жертви, смерти, вибух бомби, гонення просвітного руху.

А проте оживаемо знову, бо людська рука може зруйнувати тільки матерію а не ідею. Некультурні акти насильства минають, гинуть, а після них у тимбільшій силі стає і далі світить висока ідея волі. І мені здається що ні одно добре діло, ні одно ідейне потягнення Просвіти не пропало. Воно живе і далі пливе тисячними, може нам невідомими, тайнами, глибокими течіями і струйками в масах народу. Воно живе і збирається у якусь могутній вульканічну силу.

І тому не жаль мені майже чвертьвікової праці, не жаль мені нічого. Праця в Просвіті, як гашш. Хто її раз спробує, до смерти вже покинути не може. Мимо розчарувань, мимо колючок і болючок вона оп'яює щастям - забуттям. А скільки дає правдивого вдовolenня, скільки щасливих хвилин! А тих хвилин було так багато! Раджу спробувати того чар - зілля кохному, в кого сміла і охота до просвітньої праці!

/Взято з Календаря Просвіти за 1928 р. Правопис з незначними поправками залишено цей самий. Після смерти проф. М.Галущинського став др. Іван Брик головою Просвіти аж до приходу большевиків в 1939 р. Він один з останніх голов помер в серпні 1947 р. в м.Ляндеку Австрія./

Д - р І В А Н Б Р И К .

Д - р Іван Брик прийшов на світ дня 8 липня 1879 р. в містечку Устрики Долішні, пов. Лісько в Галичині. Скінчивши родинному містечку народну школу, перейшов у 1891 р. до гімназії в Перемишлі, де директором був тоді відомий наш письменник, покійний Григорій Цеглинський. Споміж учителів гімназії мали на молодого учня найбільший вплив професори Кость Горбаль і Прийма Іван. В гімназії вчився Іван Брик дуже добре, все був відзначаючим, але попри шкільну науку посвячував багато часу на читання книжок і поширювання свого знання. Належав до тайного самоосвітного гуртка, яким проводив покійний вже нині, але почесно знаний у нас публіцист Роман Сембратович. Від сьомої класи був Іван сам провідником цього гуртка.

По скінченні гімназії поїхав до Львова, де вписався на Університет. Студіював на філософічному відділі українську і слов'янські мови та літературу. В часі університетських студій у Львові брав живу участь в житті української студентської молоді - був членом виділу "Академічної Громади" діяльним учасником праці в "Науковім Кружку". Під впливом покійного о. Йосифа Фолиса працював також на полі освітньої та політичної організації. По трьох літах студій на львівському університеті виїхав як державний стипендист на студії до Лиська /Лайпцигу/. Там слухав викладів таких славних професорів як: Лескіна, Бругмана і Вундта. З Лиська переїхав до Праги, де й перебував сесесію українських студентів з львівського університету в 1902 р. До Праги приїхала тоді значна частина наших сецесіоністів з львівського університету. Іван Брик кинувся тоді до організаційної праці серед українських студентів у Празі і довів до заснування "Української Громади". В ній він був першим головою. Тоді в Празі були незвичайно рухливими і енергійними ще студенти: Лев Ганкевич, пок. Н. Січинський і Гошовський. В Празі доводилося вести важку інформаційну працю серед чехів, які не визнавалися в українських справах і вважали українських студентів москалями. Приходилося навіть зводити завзяті бої з чеськими русофілами за свою національну окремішність від москалів. Членами "Української Громади" були і такі визначні тамошні українці, як пок. проф. д - р Іван Пулль і д - р Іван Горбачевський. Оба вони щиро опікувалися українськими студентами. В Празі слухав Іван Брик між іншим і викладів проф. Т. Масарика, теперішнього президента Чехословаччини, та проф. Гебавера.

З Праги переїхав на студії до Відня. Там працював під проводом професорів Агіча, Гречка і Модля. Дия 22 грудня 1903 р. осягнув ступінь доктора філософії.

По скінченні студій д - р Іван Брик не поїхав до Лиська, як це йому радив проф. Лескін, щоби посвятитися університетській карієрі, але вернувся до краю і зголосився до іспиту на учителя середніх шкіл. Саме тоді відбувалися у Львові "Українські Наукові Курси" /1904 р./ головно для придніпрянців. На тих курсах викладав д - р Брик українську граматику. Викладали тоді на них ще такі професори: М. Грушевський, Іван Франко, Хведір Вовк, Кирило Студинський, Іван Раковський і Микола Ганкевич.

Відбувшись в 1905 р. військову службу, д - р Іван Брик вступив на посаду учителя гімназії. У шкільному році 1910 - II дістав відпустку для наукових студій у Празі. Там мав він нагоду зійтися близьче з т. з. масариковською групою реалістів і з самим давним своїм професором Масариком. В часі великої війни служив у війську в Перемишлі. По капітуляції Перемишля 1915 р. попав до російської неволі у Переяславу в Туркені.

стані. З неволі вернув в 1918 р. і зголосився до Секретаріату Військових справ, де Йому приділили відділ інтендантури. По визвольній війні вернув до Львова, де є проф. гімназії досі. Коли в 1921 р. зорга нізувався у Львові приватний український університет, д-р Брик виклав на ньому весь час україністику і славістику.

Вже в 1906 р. вибрали Його до Головного Виділу "Просвіти". Від тоді є він членом цього Виділу без перерви по нинішній день. За той час сповідав обов'язки секретаря "Просвіти" і директора канцелярії. Від 1919 р. вибирають Його постійно першим заступником голови. В часі недуги і по смерті пок. І.Кивелюка був урядуючим головою Т-ва в 1922 - 23 році, а потім у 1928 - 29 році в часі відпустки М.Галущинського. За весь той час працював у Головному Виділі і численних комісіях дуже інтенсивно. В 1909 р. був секретарем - організатором просвітно-економічного конгресу. В 1928 - 29 р. був головою ювілейного комітету "Просвіти" і головою конгресової секції; що підготовляла просвітний конгрес з нагоди 60-тиліття "Просвіти". Попри те від 1906 р. по той період час виїздив часто в край до Філій і читань. Працював для "Просвіти" і первом. Був автором численних справоздань Т-ва, статей, публікованих у виданнях "Просвіти" і поза ними. Написав для "Просвіти" книжечки: На народній роботі /Борис Грінченко, 1910/, З Маркіянових днів 1911 р. Століття уродин Маркіяна Шашкевича 1911 р. До спілки з д-ром М.Коцюбою зредагував "Взірцевого Господаря" 1909 р. та "Пропамятну книгу конгресу" 1910 р.

Але д-р І.Брик працював не тільки в "Просвіті". Він свого часу інтенсивно працював у "Шкільному Союзі", якого першим головою був Мих. Грушевський, а д-р І.Брик секретарем. З повним успіхом працював він і науково. Його наукові праці з обсягу історії українського письменства, історії української культури й чесько-українських взаємних опублікованих в "Записках Наукового Товариства ім.Шевченка", "Українсько-руськім Архіві", "Збірнику львівської Ставропігії з 1921 р." і в "Ювілейному Збірнику на пошану акад. М.Грушевського", виданім Українською Академією Наук у Київі. Попри те публікував він численні науково-публіцистичні статті в "Ділі", "Громадській Думці", "Українській Думці", "Старій Україні", "Рутеніше Ревю" та численних чеських журналах. За наукову працю вибрано д-ра І.Брика в 1919 р. дійсним членом Наукового Т-ва ім.Шевченка у Львові. Через недостачу місця ми не можемо вичислити ні всіх наукових праць д-ра І.Брика ні навіть назвати всіх тих своїх і чужих журналів та інших періодичних видань, у яких він містив свої статті і праці.

При тім не треба забувати, що всю ту велику працю в "Просвіті" і наукову роботу виконував д-р І.Брик попри своє фахове педагогічне заняття в Гімназії. Це найкращий доказ на те, що можна погодити зі собою і професійну і громадську працю. Але цього треба хотіти і треба почувати в собі той моральний обов'язок, який жene людину до громадської праці. Все це було в д-ра Брика. Жаль, що цього немає в усіх представників нашої інтелігенції, а є тільки в деяких і то нечисленних.

В признанні великої праці і заслуг д-ра Івана Брика для "Просвіти", в признанні його живої громадської та наукової праці Загальні Збори Т-ва "Просвіта" з дня 21 березня 1929 р. іменували Його своїм почесним членом, наділяючи Його таким чином найвищим українським національним відзначенням.

/ Взято з Календаря Т-ва "Просвіти" з 1930 р. Сторінки: 160 - 163. Правопис з невеличкими змінами залишено той самий./

Никола Брик

УКРАЇНСЬКИЙ ПЕРЕВОРОТ І. листопада 1918 року.

Повернувшись в березні 1918 р. з полону, перебув квартану, після того відбув підстаршинську школу, яка тривала два місяці, а потім дістав два місяці відпустки, що мені належалася, як сувійому воєннополоненому і приїхав до дому.

Ті два місяці відпустки відбув я в дома в селі Конюкові поблизу Стрий в Галичині. Дня І-го листопада, вістовий зі Стрия повідомив війта в селі, що Львів вже зайняли українські війська, та що вже проголосовано Українську Владу. І що всі здібні мужчини, які мають зброя та вміртв з нею обходиться, повинні зірати в Стрий в "Руський Бурсі", бо є плани перебрати місто Стрий і його гарнізон також під Українську Владу.

Почув я це вранці і навіть не поспідавши, закинув кріса на плече а роздобув його попереднього дня, і давай навпростець через поля до міста Стрия. В восьмій годині я був вже вмісті. Заходжу до Бурси, а там нема ще нікого. Пішов я на другий поверх, також нема нікого. Чекаю також з двадцять хвилин. Тоді приходить до мене якийсь австрійський десятник і каже мені, щоб я став на варті при брамі, яка була окута залізом і нею входилося з вулиці до будинку.

Став я на варті і думаю собі. Заскоро мабуть поспішився. Чу ніщо. Зате сповиню тепер службу вояка Української Держави. Сток і вже нікось ніякovo стояти. Ніхто не приходить. Потім йдуть. Один, два і то нікось досить болзливі. Коло мене зібралися шкільні хлопчики і з цікавості мені приглядаються. Чую як гомонять між собою: - Бачиш, це вже Укр. Січовий Стрілець на варті стоїть. Це ж цьої ночі приїхала їх піла чета стрільців до міста, щоби перебрати владу від Австрії!-

А я собі думаю. Коли б то так справді було. А то зовсім не так.

Щойно десь коло пів до одинадцятої, почали приходити малими групами люди. Назбиралося так з 50 - ть вояків. Була то ржна збранина а між ними і цивільні і студенти. О год. ІІ - тій прийшли і старшини і один з них поручник почав видавати накази. А був це пор. Семезінка, якого завданням було перебрати владу в Стрию. Він скомандував збірку цього першого українського війська. Перечислили. Було нас 92 вояків. Мене звільнено з варти. Я подумав собі. Важе ж Ти мій. І з ким тоді? З тою горсткою, з тою збираниною прийдеться перебирати владу? Але за 10 - ть хвилин з бараку від казарм маршує відділ старих "ляндштурмів" і прилучується до нас. Це ніби то друга сотня. Вони були озброєні в російські кріси з пристосованою для них австрійською амуніцією. Тих ополченців було 95 вояків. Отже половина з нас, була ще сяк так озброєна, а решта голіруч.

Поручник поділив цю армію, на відділи, призначив для кожного відділу комandanта і визначив зайняти якусь військову, чи іншу уснлю позицію. О год. пів до дванадцятої вимаширували групи до міс...

В усіх на лиці непевність. Це ж бо йдемо перебирати владу від колись такої всемогучої Австрії, а нас до того так мало... А Стрий це єдиний вузловий залізничний центр!

Пізніше в Стрию було ще маси австрійського війська. Артилерійський полк і два полки піхоти. Розказували потім, що комandanт гарнізону, австрійський генерал, приготовив батерію гармат, щоб стріляти в місто до тих ворохобників, тобто нас. Але один молодий старшина українець сказав Йому таке: - Це правда! Ту горстку може знищити, але подумай, що той край і місто є українські. Отже тобі не довго також залишиться жити. Генерал подумав і наказав відійти від гармат.

О год. 12 - тій Стрий вже був в українських руках і то без жадного вистрілу.

І був в відділі, що перебирав владу в Магістраті. Там також була станиця міської поліції. Українським поліцистам дано наказ залишитися на місці, а іншим національностям заявлено, що їх демобілізується і що війна для них вже закінчена. Отже вони можуть тепер йти до дому. Зброя однаке мусить залишити на місці.

В подібний спосіб опановано Залізничний двірець, Касарні піхотних полків і ще дещо. Тільки артилерийський полк ще не був опанований.

Тим часом прибуває щораз більше нашого війська, бо були такі що приглядалися дотепер з боку, чи з того щось вийде; а як побачили що вийшло, тоді самі почали вклачуватися в наші лави. І тому ще тої ночі роззброєно артилерийський полк забираючи при тому дуже багатий виряд.

Вночі не хотілось мені повнити службу поліциста в місті. Тому то пішов я на Залізничний двірець. Там був більший рух і цікавіше. Там мене включили до Вартівничої сотні. Вістун з сотні змінив варту і мене поставив між вагонами на залізниці. На цю велику станцію було нас поставлено 12 вартових. А це рішуче замало. Стою я то проходжуся. Темна ніч. Нічого не видно. Звідкись стріляють. Свищуть кулі як на Фронті. Попав я в досить прикруту ситуацію. Я ж старший стрілець "Фрайтер" і мушу стояти на варті і ще в такому поганому місці. Але подумав я собі, що це ж тепер Українська Революція, і хтось мусить тепер нашу справу відстоюти перед поляками, яких до речі дуже багато в місті, і могли б дуже легко це наше військо перебити.

Відстоював на тім пості більше, як чотири години, бо змінити нас не було ким. Вже розвиднілося, як мене змінили. Прийшов я на станцію приляг на долівці, щоб дещо спочити, а тут знова мене кличуть на стійку. І кажу, що мене щойно змінили. Та не викрутися. Вояків не має і нам треба втримати це, що вже маємо. Зрештою є надія, що в день прибуде більше вояків і добровольців і тоді буде ким обсадити і змінити службу.

Так Богу дякувати перебули ми ці перші дні. Ситуація з кожним днем крацала. Фронт закріплювався і ми чулися переможцями на своїх місцях.

Четвертого дня вже й українська батерія артилерії виїхала в повному вигріді на Фронт під Жирів, де то поляки спробували вдернутися в межі нашої молодої держави. Запал огортає нас вояків. Бачив я як на пероні на головнім посту, стояв селянин яких 70 років віку. Був в сорочці випущений зверху штанів. Сорочку огортала камізелька підпоясана поясом з ладівниччями. З боку до пояса причепив собі хустину в якій був зав'язаний кусник хліба. На голові в нього солом'яній капелюх а на плечі на ремені кріс.

Декто з нас каже: - Ікто такому старому і призначено такий відповідний пост. Та ж рух тут великий поїзди приходять і відходять з демобілізованими. Та тут старий сам вияснив ситуацію. Я колись був вояком каже він, - Не дивіться, що я в селянській одязі, однаке я військове діло знаю. Це ж Українська Революція, а я вояк - українець і тому хочу прислужитися Україні! Самі бачите, що треба, бо вояків обмаль.-

Такий приклад і нам молодим давав охоти до сповнювання своїх обов'язків. Такі і подібні сцени, були в той час. Минулося, тільки спомини залишилися, та розповідати немає що. Во тепер і мудріше є, та тільки Української Держави немає. А ми божевільні фанатики, розпорощені по цілому світу, та ще Богу дякуємо, що живі. Во вже мало хто в живих залишився, хто побував в часі Листопадових днів. Життя пливе, все минає і не повертається. З неудач маємо науку, ми, що ще не визбулися національної свідомості.

ДЕЖО ПРО РОДИ БРИКІВ в СТРИЙЩИНІ, СКАЛАТИЩНІ і КАНАДІ.

/ Пише Микола Брик./

Мій дід називався Іван, та був на той час досить заможним господарем. Йк пригадую в нашому роді була якась гремота, але в воєнному часі в п'ятирічному році в саму зелену неділю в рінці, німці штурмували наше село Конюхів, та спалили артилерійським вогнем більшу частину села і в той час всі наші документи також згоріли.

В Івана було трьох синів: Дмитро, Федір /мій батько/, і Григорій та дві дочки.

В Дмитра, були чотири сини і одна дочка. Ілько, Степан /той живе тепер в Саскачевані, Канада. Має досить велику родину/. Третій син Іван, був в першу світову війну при УСС а в 1918 - 19 роках при Кайсіків Січових Стрільцях в розвідчій сотні. Помер Іван 1924 р. Наймолодший Михайло пропав під большевиками.

В Федора /мого батька/ я був найстаршим сином. Мій брат Юрко служив в Першу Світову Війну при австрійських гусарах а потім в Армії УНР. Коли Гол. Отаман С.Петлюра заключив союз з Польщею, віддаючи таким чином Галичину Польщі, тоді я і Юрко перейшли до Української Галицької Армії, тоді вже знаною як ЧУГА. Юрко закінчив школу червоної старшини. Спровадив я його до Канади аж в 1929 р. Юрко помер в Канаді 1960 р. Після Юрка, було двоє дівчат. Рузя померла немовлям і Марія. Третій син Іван остався в Конюхові на господарці. Згинув в 1950 р. Його син Микола живе тепер на старому місці. Має трох синів - козаків Івана, Миколу і третього забув як зовуть. Четвертий мій брат Петро, якого я спровадив до Канади 1928 р. помер 1962 р. Була ще в нас одна дівчина Кася, яка померла маючи 3 роки.

В мене дітей не було. В Юрка є три сини. Двох з них покінчили Університет, та одна донька, яка вже віддалася. Найстарший його син є інженером.

Я сам занимався купецтвом. Минулого року зліквідував своє підприємство і перейшов жити на пенсію. Живу з моєю дружиною Анною. Посилав Вам дві знімки. Одна моя з 1954 р. Тоді був ювілей УСС. /П'ятдесять ліття/. Тоді я дістав Хрест УСС і Воєнний Хрест. Знімка нас обоїх з 1960 р.

Помимо того, що я вже на пенсії, не дають люди мені відпочити, Секретарю в трох організаціях.

/ Пише Григорій Брик./

Я Григорій Брик, замешкалий постійно в Вінніпезі. Моя родина українська - православна. Я член Українського Православного Собору і член УНО. До Канади приїхав я 1927 р. Одруженій з Параскевією, /дівоче ім'я Сумка/. Маємо троє дітей. Оксана тепер на другому році Університету. /Тепер вже учителює/. Друга дочка Діяна працює касієром. Син Данило закінчив Манітобський Університет з титулом

і даліше буре курс правничої- адвокатури на вищче названому Університеті.

Я сам крім вищче названого членства є членом місцевого КУК де працюю більше 15 років. Був там головою, секретарем а тепер членом екзекутивного відділу. Також в останніх 12 роках брав участь у виборчім комітеті міста Вінніпегу.

Мій дід Іків /Ілько/ роджений в Конюхові пов.Стрий. Займався господарством таксамо, як і мій батько Василь Брик який був одруженій з Анною з сусідного села Довгоруки.

Мій батько мав чотирьох синів. Трьох нас в Канаді. Я в Вінніпезі де працюю як столяр, а двох моїх братів Олексій і Степан в Айтуні в пров. Саскачеван. Степан вже помер. В Конюхові залишився мій брат Андрій. Це останній могікан з наших Бриків. Во син Його Роман згинув в останній війну.

КОЛОДІЇВСЬКІ БРИКИ з СКАЛАТЩИНИ.

ГРИГОРІЙ БРИК. Роджений і замешкалий в селі Колодіївка. Замужній.

Було в него двох синів: Михайло і Іван. Михайло оженився і живе дальше в Колодіївці. Має двох синів Дмитра і Михайла. Іван, син Григорія Брика приїхав до Канади в 1927 р. Проживав на фармі в Манітобі 90 миль від Вінніпегу. Мав троє дітей. Михайло, Степан і Василь. Степан проживає в Лейдебоні. Іонатан має троє дітей. Михайло живе в Манітобі. Василь Фармерує. Має всю фармерську машинерію. Заможний. Всі мають звичайну освіту. Іван Брик в Лейдебоні має 400 акрів землі.

БРИКИ ЛАТИНИКИ.

В Колодіївці в Скалатщині жили також Брики - латинники, які не були споріднені з іншими Бриками з того села. А було там трьох братів 1. Куба, . . . Мав 5 -ть синів: Михайло, Антоній, Іван, Стак і Франко. 2. Мацей . . . Мав двох синів: Іван і Антоній 3. Людвіг . . . Не мав синів тільки пару доньок.

Всі три були заможними рільниками. В Куби була ще дуже вродлива донька Аїна. Стак був майором в польській Армії. Живе тепер в Америці. Після першої війни вибирали Мацея, чи як то Його звали Мацько, пару разів війтом. Він хоч сам був неписьменний, то дуже розумно вів громадські справи. В тому багато допомагав Йому Його письменний син Антоній.

НАЩАДКИ ОЛЕКСИ і ДАРКИ БРИКІВ.

Микола Брик, син Олекси і Дарки Бриків, брат Семена Брика, уроджений в Колодіївці. За фахом столяр. Був одружений з Анною Тихою. Мали три доньки Свдокія, Анна і Ксенька, і сина Антонія. Микола Брик побував пару років в Канаді. Потім повернувся до краю і помер в рідному селі. Його син Антоній служив в Першу війну в Австрійській Армії де був фірером. Повернувшись з війни, через невиносимість польського ярма виїхав до Канади. Один рік працював на залізній дорозі. А тепер в містечку Бонекур займається кравецтвом. Оженився ще в Колодіївці з Олею Придворною. Мав сина і доньку. Заробивши дещо гроша, спровадив жінку і дітей до Канади. Дочка закінчила в Канаді школу і здобула диплом "норси". Вийшла заміж за лікаря з Америки. Син Роман, після закінчення школи, служив в Канадській Армії в останню війну. Повернувся з раптором поручника. Тепер живе в Вінніпезі де є директором продажу пива на провінції Манітоба. Одружений. Його жінка Емілія. Має сина Томаса. Роман Брик бере активну участь в громадському житті. Він є також членом Головної Управи КУК.

/Написав Антоній Брик./

Мої дідуньо Олекса і баба Дарка. Мої тато Семен Брик, уроджений 1857 р. Народилися в селі Колодіївка пов. Скалат. Закінчили сільську школу, де тоді також вчили по німецьки, так що тато добре писали по німецьки. При війську служили на Чехах за Австро - Угорської держави. Дослужилися фрата. Одруженні були з Анастазією Тихою з Колодіївки. Були середньо заможним господарем. Два роки завідували громадським шпихлірем,

випозичаючи потребуючим посівне зерно весною. Також поверх 20 років були вибираючи на радного громади. Навіть за панської Польщі, Відійшли у вічність 1921 р. Польська влада прискорила смерть. Мали тоді тато 64 роки.

Мої мама Анастазія були дбайлива господиня і добра мати своїх дітей. Вона виковала належно нас всіх синів і одну доньку. В 1928 р. ми всі сини з Канади постаралися спровадити маму до нас. Тут вона прожила до 96 років. Померла 22.6. 1954 р. Похоронена на родинному кладовищі Бриків на цвинтарі Всіх Святих у Вінніпегу.

Теодор Брик. Найстарший син Семена Брика, народився 29 лютого 1888р. в Колодіївці. Закінчив сільську школу. Помагав батькові в господарстві. Чотири місяці працював в Німеччині, Марчи робітничу книжку, міг без клопоту перейти Австро - Німецький кордон, який до речі не був так строго хоронений як тепер советський, і тим самим оминув призов до військової служби в австрійській армії. В Німеччині виїхав до Канади. Спочатку працював на різних роботах, не обходилося тут також без прикрих переживань./Як то сам потім розповідав/. Опісля дістав стала працю в "ЦНР". - де вкороткім часі став "Форманом" через свою здібність. Був одруженій з українкою Магдалиною. Одначе його подружнє життя не було дуже то щасливе. Мали пятеро дітей. Через недугу очей; мусів залишити працю. Домігав свого віку при найстаршій доньці Еллі. Крім доньки були ще в нього сини: Василь, Данило, Михайло і Іван. Всі вони подруженні. Через недугу і умовини в яких домігав віку, не оставил більшого майна. В завіщанні яке записав на мене, свого брата Олександра, призначив одну сотню доларів на Шевченківську Фундацію в Вінніпезі, а 300 доларів на Всеукраїнську Православну Митрополичу катедру Пресвятої Тройці в Вінніпезі. Похоронений на родинному кладовищі.

Іван Брик. Другий брат. Служив в I5 - тому піхотному полку, якого три батальйони станцювали в Тернополі. Був ефрейтором в розвідці. Загинув безслідно в Першу Світову війну. Розшукування через Червоний Хрест не дали жадного висліду. Мав дуже прекрасний мілій характер.

Анна Брик. Молодша. Поміж братом Іваном а мене. Вийшла заміж за Миколу Стадника з сусідного села Теклівки. Залишилася на батьківщині. Має дві доньки. Марійку і Настуньку. Обі вже заміжні.

Григорій Брик. Приїхав до Канади 1927 р. за допомогою брата Теодора і моєю. Три роки працював фізично на залізниці дорозі ЦНР. Опісля взявся до торгівлі. Заробив грошей, купив великий апартамент, за який заплатив поверх 100.000 доларів, з чого готівкою коло 30.000 дол. Другий такий самий купив за гроші жінки, якої батько заощадив своєю працею, в такій самій ціні. Добре часи, та належне ведення і упорядкування, довело до того, що всі довги він вже виплатив. Крім того, має він ще досить готівки. Сам є членом Укр.Прав.Собору в Вінніпезі. Одруженій з Стефанією Ніколюк. Мають одного сина Анатоля - Арнольда. Дотепер їх майно можна оцінити на пів міліона доларів. Це по рівній частині мають; батько, мати і син.

Петро Брик. Служив в Українській Армії. Попав в польський полон в часі відступу УГА над Збручем. В неволі виснажений голодом і холодом/бо полонених держали поляки в стайні з цементовою долівкою на одному фільварку, підірвав своє здоров'я, що і відбилося на дальному життю. Помер 22.8.1951 р. і похоронений на родинному кладовищі Бриків. Був одруженій з Анною Прох. Приїхав до Канади в 1927 р. Залишив майна на суму 20.000 доларів. За життя брав активну участі в українському громадському життю.

Микола Брик. Наймолодший з нас братів. Служив 18 місяців в польській армії в Гнезні. Приїхав до Канади в 1927 р. Спочатку працював на залізниці дорозі. Потім зайнявся торгівлею спомивчих

Одруженій з Стейфанією Зібринською. Тепер живе в місті Гімля 50 миль від Вінніпегу.

Олександер Брик. Приїхав я до Канади в 1926 р. Був одруженій з Єлизаветою Поручник. Масмо одного сина Тараса Олександра. Про докладний мій життєпис раджу перечитати мою книжку п.н. Мої життєві студії." В Канаді закінчив я торговельний курс і займаюся торгівлею. Увільний час написав я такі книжки: "Мої життєві студії", "Велике людовбивство", "Українсько - єврейські взаємовідносини", а також біля сотні різних статей в українській заокеанській пресі.

Ми всі прибули до Канади за допомогою нашого старшого брата Теодора Фінансовий довг, ми йому повернули. Та чи віддячилися добротою? Це велике питання.

Тарас Олександер Брик. Син Олександра Брика і Єлизавети Поручник.

Закінчив школу Ст.Джон Каллаж

в той час в Вінніпегу було тільки таких чотири школи.

Вступив на Манітобський Університет на комерційний курс. Брав там також курс "Бізнес адміністрації" через три роки. Дня 18 травня 1955 р. мій син Тарас закінчив студії. Й був присутнім при врученні дипломів як і багато інших людей. Закінчив навчання дуже добре про що свідчить Свідоцтво з Університету. UNIVERSITY OF MANITOBA, 76 Annual CONVOCATION. May 18, 1955, University Gymnasium - FORT GARRY.
Brug T a r a s A l e x a n d e r . Bachelor of Commerce.

Ще перед закінченням кінцевих іспитів, одержав умову запропоновання на працю в "Офіс Оверлоад" в Торонто. Безплатний переїзд і 50 доларів на розходи./Це платила компанія і не треба було звертати назад/. 19 травня він від'їхав на свою працю. Через кілька років він змінив ту працю на іншу

:::::::::::::::::::
Олекса Рань

НАГОРОДА ГЕРОДА

/Михайлові Брику присвячує на вічний спомин нашої дружби/.

Ненагороджений ніким
Герой вертавсь з боїв до дому,
І чорні зарища і дим
У душу несли біль і втому.

В танку нестримнім весни йшли,
Сади шалено одцвітали,
Він без подяки і хвали,
Героям іншим слав похвали.

Війна і знову ... В боротьбі...
В душі й на тілі знову рани,
Він нагороду дав собі,
Героєм вдруге став незнаним.

Авгсбург 1946 р.

" Es liegt an euch,
An eurem tun und streben,
Ob wir gestorben
Oder ewig leben."

ДЕШО ПРО ЛИЦАРСЬКІ РОДИ, СПОРІДНЕНІ З РОДОМ БРИКІВ,

::

Ік нам уже відомо з родинної хроніки "МИ БРИКИ"/Зошит перший/, нашою українською прарабкою, тобто дружиною нашого родоначальника, шляхотного шведського сотника Йогана фон Брика лицаря гербу Дітс - Лібаерт, була українська шляхтянка Софія Тарнавська, гербу САС. Щоб зрозуміти що це за рід і звідки він походить, подаю тут коротко деякі дані за польськими джерелами з "ГЕРБІЛА" Каспера Несецького.

I. ТАРНАВСЬКІ. Родовий герб САС. Рід старинний руський з "Сяніцької землі". Про Миколу Тарнавського, що жив в часах короля Жигмонта Августа є згадки, що був дуже високоосвіченою людиною, бо кінчив школи не тільки в Польській короні, але також високі школи за границею. Був відважний в боях і дуже гостинний.

Криштоф Тарнавський, ротмістр лицарської хоругви, брав участь в поході на Москву за короля Стефана Баторія, вславився у бою і був королем Стефаном Баторієм нагороджений. Був немонастий. Перед смертюувесь свій маєток роздав бідним.

Михайло Тарнавський, був єпископом Смоленським.

Євстахій Тарнавський, був парохом уніатської церкви Успення Пресвятої Богородиці в Умані. Коли гайдамаки здобули Умань, Максим Залізняк був покликав о. Тарнавського до співпраці, якщо той виречеться унії. о. Тарнавський ту пропозицію відкинув і був ув'язнений. Коли гайдамаки пили - бенкетували, тоді то хтось з парохіян о. Тарнавського допоміг йому утекти.

Павло Тарнавський, оденився з шляхтянкою гербу "Лініна" і змінив свій родинний герб "САС" на герб своєї жінки. Вславився в бою при здобутті московської твердині Ули. Не мав мужеських нащадків.

2. ЗАГОРОВСЬКІ. Родовий герб "КОРЧАК". Рід старинний руський. Василь Загоровський був каштеляном Браславським в 1580 році. Був також послом від польського короля Августа до московського царя. /Гляди дальше: "Заповіт Загоровського/

Іван Загоровський, боронив в 1694 році замок в місцевості Годів на Правобережі з 300 вояками і убив 4000 татар, так що хан з соромом мусів відступити з нічим. На місці бою, було поставлено в його честь Гранітний пам'ятник, на світлу пам'ять побіди Загоровського.

/Його то наймолодша дочка Марина була віддалася за сина Йогана Брика і Софії Тарнавської, Станіслава Карла. Видно імпонував Загоровським рід Бриків, бо в протилежному разі не віддавали б свої доньки за сина з незнаного їм лицарського роду./

3. КУЛЬЧИЦЬКІ. Родовий герб САС з Кульчиць, Самбірщина. Рід старинний руський.

Марко Жайло - Кульчицький, був Гетьманом Запорожської Січі в 1625 р. Порфірій Кульчицький був Пинським уніатським єпископом.

Дрій Кульчицький, був товмачем в армії короля Яна Собеського. Знав такі мови: руську, /українську/, польську,

німецьку, турецьку, латинську. Завдячуючи Йому, об'єднані польсько-німецькі армії з допомогою 18.000 козаків розбили турецьку армію під командою Кара - Мустафи і звільнили Віденський майдан від облоги.

З вдачности до Кульчицького, король Соб'єський подарував Йому крім грошової нагороди, всю каву, що знаходилася в турецькому таборі. Прій Франц, марки таку величезну скількість кави, заложив першу у Відні Каварню, що скоро стала центром віденської аристократії і доробився величезного майна.

Інокентій Кульчицький, був єпископом Переяславським.

Олена Дашинич - Кульчицька була віддалася за Івана Брика.

4. КУТНИЦЬКІ. Родовий герб "ХВОСТИК" /Огоньчик/ Рід старий руський. Їхній герб походить з Морави. Шляхтянка Розалія Кутницька була одружена з Степаном Бриком.

5. КОМАРИНСЬКІ. Рід старинний руський. Родинний герб "КОМАР". Герб колишніх руських вельмож. Предок Комар - Заборинський, був властителем величезних маєтків на Поділлі. Там також заложив місто Комар-город, давчи місту назву від родинного герба. Пізніше діти і внуки Комар - Заборинського, почали звати себе Комаринські. Коли поляки зайняли Поділля, то застали там Комарів - Заборинських, Комаринських і Комарницьких. Василь Остафієвич Комаринський був Галицьким Підкоморієм. Анна Комаринська Гербу "КОМАР" була одружена з Антоном Бриком.

6. ЗАБОРСЬКІ. Гербу Несецький не подає. Рід то польський, походить з Саномирщини. Микола Брик був одружений з Теклер Зaborською. Та вітка вже була взагалі зрушилася /зукраїнізувалася/. Члени того роду вже не були римо-католиками а греко - католиками.

7. ФІЛІПОВСЬКІ. Родовий Герб "ПОВОГ" /ПОБУГ/. Рід польський з "Землі Остроленцької,/На думку п. Іван Кузич - Березовського, де герб руський, бо на блакитному полі має золоту підкову з хрестом/.

В давній Польщі Філіповські відігравали велику роль. Один з них, Єремія Філіповський, був канцлером скарбу Krakівського воєводства а також президентом т.з. "Малої Церкви"/протестантської/ в 17 -тому століттю. Одна частина Роду Філіповських зрушилася. Мій прападід був вже грекокатолицьким священиком. Так само і мій прадід о. Миколай Філіповський, був священиком в селі Дев'ятники і дочерніх церквах в с. Ятв'яги і Бертемеші. А також деканом Новострілицького деканату.

Лого син, а мій дід п. Єфимій Лонгин Філіповський, був ще за Австрії окружним війтом. Володів кількома новаціями. Крім української, говорив ще німецькою, польською латинською і жидівською. Був ще власником великого майна, та розділив його між своїх дітей, яких в нього було 10-ть. Так що тільки величезний сад і дім вказували колись на це, що тут жила заможна родина. Цім зруйнували в 1947 р. большевики, так, що "камінь на каменю не лишився. А сина, власника того майна вивезли на Сибір, за участь в УПА, давчи Йому 25 років каторги. Іван Брик, цей батько був одружений з Оленою Філіповською, шляхтянкою гербу "ПОВОГ".

/Любась невидима сила приказувала мужеським нащадкам Бриків женитися з шляхтичками. Це не був примус, чи щось подібного."Це був голос кро-ви". І ніколи батьки такої шляхтянки не відмовляли руки своєї доньки для мужеського нащадка Бриків. Через таке споріднення з такими поваж-ними Старинними Русько - українськими і Польськими родами, Рід Бриків треба зачислити до Української шляхти, не зважаючи на їхнє чуже похо-дження.

=====

- The interval before the adjourned synod was filled with prepara-tions for it on both sides, and letters of propaganda flew back and forth, for it was realized that a crucial decisuon was to be made. The Lithuanians had complained of having so often to go to Poland to attend synods, whereas the Poles would not come to them. In order to accommodate them, therefore, the synod was appointed to meet at Węgrów a town in Podlasie some forty miles northeast of Warsaw. The attendance was large, with 47 ministers and 14 of the leading men and gentry pre-sent, besides commoners.

The eminent Jerome Filipowski, Treasuer of the Palatinate Kraków, who had been the leader of his party in the debate at Piotrków, was chosen to preside.

/Earl Morse Wilbur, D.D. "Socinianism and its Antecedents".
Pag. 333 - 334.

=====

Д О Р О Г І Б Р И К І !

Тому, що юльше напливавть матеріали, видавмо циклостилевим способом, цей другий зошит родинної хроніки "МИ БРИКИ". Маємо однаке надію що при Вашій Фінансовій допомозі вдастся зреалзувати видання в формі книжки на добром папері. Тому то звертаємося до Вас з про-ханням надсилати Ваші добровільні пожертви. Хто скільки зможе. Пока-хім тепер що ми юле спроможні власними силами, без ніччії допомоги видати книгу матеріалів нашої родини. Що б пам'ять про неї залишилася для історії, для наших дітей, внуків і правнуків. Що б вони знали хто вони, яких батьків вони діти. Що б не шукали в темряві проклимаючи своїх батьків, що не залишили їм даних про їхнє походження, про їх рід.

Віримо і надіємося, що наш заклик не буде голосом вопіющого в пус-тині і що відгукнетесь з пожертвами на це добре діло.

Ваші добровільні пожертви прошу висилати на таку адресу:

Mr. Michaël Bryk Sperwerstraat 2. LOSSE (OV) Nederland.

=====

Гарячо порукаємо всім Брикам перечитати такі книжки Олександра Брика "Мої життєві студії" і "Українсько - Єврейські взаємовідносини". Замовляти прямо в автора: Mr. Alexander S. Bryk 420 Salter St.

Winnipeg 4, Man. Canada

=====

Тому, що Брики були споріднені з Загоровськими гербу "КОРЧАК" як подаємо тут Заповіт одного з предків Загоровських, передруковуючи Його з "Архива Єго - Западної Росії." Заповіт цей писав Брацлавський каптейн Василь Загоровський в 1577 р. з татарської неволі в Криму.

... Кгды тежъ дѣтямъ моимъ бѹгъ милостивый дасть по семи лѣть, масть ее милость, пани дядиная моя, дѣяка добре ученого и циотливо-го способити, або того Дмитра дѣяка, што въ мене служилъ, зъеднавши, въ дому моемъ або въ церкви светого Ильи у Володимири, ихъ руское нау-ки въ писме светомъ дать учити и, не пестичи ихъ, пилне и порядне до науки приводити, такъ яко бы ся напотомъ, въ добре наукы свое, бѹгу милостивому для помножения Фалы, господару своему и Речи Посполитой ку службе, ихъ милости, паномъ, такъ родителемъ, яко и приятелемъ своимъ, и тежъ всимъ послопите и кожьдому зособна, до целого отдава-нья повинности свое згодитися могли. А коли имъ бѹгъ милосердный дасть въ свое мѧзыку рускомъ, въ писме светомъ, науку досконалую, въ молитвахъ къ бѹгу, створителеви своему, и въ отдаванью достойное чести и Фалы его же светой а бѹской милости, въ собе мѣть: тогды масть ее милость, пани дядиная моя, бакалыра статечного, который бы ихъ науки латинского писма добре учити могъ, имъ зъеднавши, въ дому мосимъ вельть учить. А кгды вже въ науце той добрые початки въ себе мети будуть, масть ихъ ее милость, за радою ихъ милости, пановъ добро-десвь моихъ, въ семь тестаменте моемъ вышай меновите описанныхъ, до Вильни къ езуитомъ, бо тамъ Фалять дѣтямъ добрую науку, або где ся напристойней ихъ милости видеть будеть, до науки дати, которос аби ся, до дому не просичаючи, а ни въ немъ бываючи, если бѹгъ дасть, семь лѣть, або и большъ уставичне и пильне учили; отколи имъ бѹгъ милостивый дасть умеистность досконалую въ латинской науце, масть бытъ дани черезъ ихъ милость, паны прятель мои, въ службы, на таковные местца, где бы въ боязни бѹской цвиченъ имъ бытъ могло. Так же, абы писма своего руского и мовенъ рускими словы и обычаєвь циотливыхъ и покорныхъ рускихъ не забачали, а наболшай веры свое, до которос ихъ бѹгъ везвалъ и в ней на сесь свьть створиль, и набоженства въ церквахъ нашихъ, греческому закону належного и порядне постановленого, николи, ахъ до смерти свое, не опускали...

- Предки наші відомі въсюому світу.
Згадайте бодай недавні жертві
предків ваших!

Богдан Хмельницький /Літопід Русов/

- А ліпо ни било, братие, возвяче на Божію Помочь і на молитву Святої Богородиці, поіскати отець своїх і дідів свіжих путі і свої чести.

/ З Київського Літопису/.

Походження з доброго дому це гарна річ. Заслуга одначе належиться предкам.

/Плутарх/

ÖSTERREICHISCHES STAATSARCHIV - KRIEGSARCHIV
Wien, VII, Stiftgasse 2

A 1070
Zl. 30.902/I967

Wien, am 10. November 1967

Herrn
Michaël Bryk
Sperwerstraat 2
L o s s e r (O)

Niederlande

Mit Bezug auf Ihre Anfrage vom 15.4.1967 beehtet sich das Kriegsarchiv Wien mitzuteilen, dass hier Evidenzunterlagen betr. drei Träger des Namens Bryk im Offiziersrang ermittelt werden konnten. Es handelt sich um folgende Personen:

1.) Dr.phil. Ernst Bryk, geboren am 9.9.1872 in Wien, heimatberechtigt in Rzeszów/Galizien, evangelischer Religion; verheiratet mit Margarete geborene Mansard, Vater einer Tochter Irene (geb. 26.4. 1905), hatte das Staatsgymnasium in Wien und Baden bei Wien absolviert, dann ebenfalls in Wien zwei Semester Medizin, zwei Semester Bodenkultur und acht Semester Chemie studiert, dieses Fach dürfte auch sein Dissertationsfach gewesen sein. Er sprach deutsch, französisch, schwedisch und dänisch fliessend, weiters hatte er Kenntnisse in der englischen, italienischen, polnischen, ruthenischen, spanischen und holländischen Sprache. Vor Kriegsbeginn 1914 war er in Höchst/Main, Deutschland beschäftigt, seine Jahreseinkommen betrug "gegen 8000 Mark". Am 5.9.1914 rückte er als Landsturmleutnant (Rang: I.9.1914) zum k.k. Landsturmbataillon Nr. I07 (in Rzeszow) ein, bei welchem er bis 18.3. 1915 als Subalternoffizier eingeteilt war. Nach erfolgter Superarbitrierung - bei welcher er als zum Truppendienst untauglich befunden wurde - kam B. zum k.k. Landwehrinfanterieregiment Nr. I7 nach Krakau für den Ausbildungsdienst; zweitweise fand er auch als Bahnhofsoffizier in Krakau Verwendung. Am 10.7.1915 wurde B. zur k.u.k. Pulverfabrik in Blumau nächst Felldorf (Niederösterreich) übersetzt, bei welcher er als Chemiker Verwendung fand. Hier war er in der Tritolfabrik und später bei der Pikrinsäureabteilung eingeteilt, wiederholt wurde er auch für administrative Aufgaben herangezogen. Mit I.II.1916 rückte B. zum Landsturm - Oberleutnant vor. Er verblieb bis Kriegsende 1918 in dieser Pulverfabrik, im Oktober 1918 war er mit Sichtung, Überprüfung und Vorbereitung zur Drucklegung des Geschichtswerks der Pulverfabrik betraut.

2.) Dr.phil. Johann Bryk, geboren am 7.7.1879 in Ustrzyki, Bezirk Lisko/Galizien, als "Sohn eines Kleinstadtbürgers", griechisch - katholischer Religion, heimatberechtigt in seinem Geburtsort, hatte die philosophischen Studien absolviert. Am 30.3.1900 wurde er als Einjährig - Freiwilliger auf Staatskosten mit Präsenzdienstantritt am I.I0.1904 assetiert. Von 3.I0. bis 30.II.1904 absolvierte er die achtwöchige militärische Ausbildung beim Infanterieregiment Nr. 80 in Lemberg, vom I.I2.1904 bis 30.9.1905 war er dem Militärverpflegmagazin in Prag behufs Ausbildung zum Reserveverpflegsbeamten zugeteilt, hier absolvierte er die Verpflegsaspiranten - und die Einjährig - Freiwilligenschule mit vorzülichem Erfolg. Mit 30.9.1905 wurde B. als titular-Feldwebel in das Verhältnis der Reserven übersetzt.

Mit I.I.1906 folgte die Ernennung zu Militärverpflegsakzessisten in der Reserve beim Militärverpflegsmagazin in Przemysl.

Laut Vermerk auf der hier vorliegende Qualifikationsliste war B. im Jahre 1905 im Zivilberuf Gymnasiallehrer (wahrscheinlich in Lemberg) mit einem Jahresgehalt von 2400 Kronen, er war zu diesem Zeitpunkt ledig.

In den Jahren 1907 und 1909 machte er jeweils dreiwöchige Dienst - übungen beim Militärverpflegsmagazin in Przemysl mit, während derer er zum Schlachtviehleiter ausgebildet wurde. Mit 31.I2.1910 wurde B. in den nichtaktiven Stand der k.k. Landwehr (Landwehrinfanterieregiment Lemberg Nr. 19.) versetzt.

3.) Ludwig Bryk, geboren am 13.8.1876 in Korszow, Bezirk Kolomea, Galizien, als Sohn eines Adjunkten der k.k. Staatsbahnen, griechisch-katholischer Religion, in seinem Geburtsort heimatberechtigt, hatte fünf Realschulklassen in Stanislau, zwei Jahrgänge der Infanteriekadetenschule in Lobzow (1893 - 1895) und zwei Jahrgänge der Infanteriekadetenschule in Prag (1895 - 1897) mit gutem Gesamterfolg absolviert.

Am 18.8.1897 wurde er als Kadet - Offizier - Stellvertreter zum Train regiment Nr.2. (mit Garnison in Temeswar) assentiert, mit I.II.1897 rückte er zum Leutnant in dem genannten Regiments vor. Im Jahre 1899 war B. auf sechs Monate behufs Konstatierung seiner Eignung für die Transferierung zur Kavallerie dem Ulanenregiment Nr.3 zugeteilt, bei welchem er jedoch nicht entsprach. Mit dieser Eintragung bricht die hier vorliegende Qualifikationsliste ab, einem Bleistiftvermerk ist lediglich zu entnehmen, das B. am 20.9.1902 seiner Offizierscharge verlustig erklärt worden war. Im Jahre 1897 war er ledig.

Es darf weiters darauf hingewiesen werden, dass laut Angabe im Oesterreichischen Biographischen Lexikon 1815 - 1950, Band I (Wien 1957), Seite 122, ein Philipp Bryk, geboren in Kolin im Jahre 1842, gestorben in Wien am 5.2.1903, seit 1870 Inhaber der ersten konzessionierten Musiekschule in Wien war.

Wegen Dr. Richard Weiskirchner (1861 - 1926), Bürgermeister von Wien in den Jahren 1912 bis 1919, wäre eine Anfrage an das Archiv der Stadt Wien, 1010 Wien I., Neues Rathaus, zu richten.

Der Leiter des Kriegsarchivs

Winter...
Oberstaatsarchivar

П.С. Що торкається дальшої долі Людвіка Брика, то на це знаходимо відповідь в листі Вш. Пані Ольги Буйняк з Саскатуну з датою 9.4.1966 подаємо той лист в цілості.

Високоповажаний Пане Брик.

Ваше оголошення в Канадійському Фармері з 26.3.1966 р. спонукало на писати до Вас. Щоправда я не носила і не ношу прізвища Брик, але в мене була дальша родина в Галичині із прізвищем Брик. А саме мій вуйко /стриечний чи тітєчний, докладно не знаю/ у Львові був Др.Іван Брик, довголітній голова "Просвіти". Він походив з чисельної родини Бриків, яких батько був ковалем. Може Ви тоже походите з цеї родини? Один з Бриків називався Людвік, ще за ці сарської Австро-Угорською Банку в Станиславові. Він був одружений із

дочкою мейора Відня /Др. Веіскірхнер був 17 літ Обербург'єрмайстер за часів цісаря/. По першій Світовій війні Людвік Брик переїхав до Відня. Він мав одного сина, про якого нічого мені не відомо. /Здається був вихований вже по австрійськи./

Про Др. Івана Брика напевно Вам добре відомо. Він мав сина лікаря, який має жити десь в Канаді.

З поважанням

Ольга Мартинник - Буйняк

Про ще одного Брика, старшину польського війська згадує один з Колодіївських Бриків:

В часі Польсько - Української війни в 1919 р. на наше подвір'я вдерлися польські ховніри, забираючи корови і коні а також грабуючи майно. Надійшов якраз на це один польський офіцер і запитався нас, як ми називаємося. Ми відповіли, що Брики. Він негайно наказав ховнірам повернути все награбоване і вигнав їх з подвір'я. Зайшов тоді до нас до хати, обдарував чим міг і сказав, що він сам також Брик і тому поки він тут буде, не допустить до грабежі.

Про Брика генерала царської армії згадав ненаrocом один російський старшина. Не знаю його імені. Довідався я тільки, що генерал Брик командував стрілецькою Сивашською дивізією і що був підступно убитий большевиками.

Про сестру милосердя Олю Брик згадує в своїх споминах Іван Підубний. /Спомини ці друкуються в Українському Голосі в Канаді/. І так в числі 47 за 22 листопада 1967 р. він пише таке: - Здавалось би, що поза службовими обов'язками та всіма згаданими об'єктами задіканів, мені не залишалось часу ні для чого іншого. Та не так воно було: молодість знаходить час і можливість також і для суттєво-юнацьких справ... А було то зі мною таке: в час війни при Лаврі був військовий шпиталь, а серед сестер - жалібниць у ньому працювала Оля Брик. Було то /незважаючи на таке прізвище.../ неземне створіння в кожному разі мені так здавалося. Незадовго перед тим вона проміняла уніформу Гімназистки, щоб прислужитись своїми ще слабими силами ще слабшим - пораненим та хворим воякам.

Але шпитальна обстановка, при найшлихотніших пориваннях, не могла очевидно, заповнити її молодої душі. І тому, мабуть, наші бажання частенько збігались і ми з нею огляялися біля самих підвалин річкових круч та прислухалися до тихенького хлюпання Дніпра...

Для нас обох, що вдвох разом не мали і сорока літ, то була остання весна, з короткими /чомусь.../ вечорами... А іноді ми були свідками, як за лівобережною низиною над небосхилом починало ясніти... Оля дорожила своєю дівочістю, що я, зі свого боку, "високо цінів", і коли, прощаючись з нею /не думалось, звичайно, що - на віки/, побачивши на її очах кришталеві росинки, я з сумом, але одноразово й з гордістю за своє "джентельменство", подякував її за щасливі квітлини над Дніпром...

Таки ще трималися тоді добре звичаї, що їх скоро по тому брутальні почали ламати ті, хто прийшов з завданням будувати кращий світ. Згадаймо хоча б видатну комуністку Коллонтай, яка не лише в своїх писаннях, але й на практиці здійснювала принципи так званого вільного кохання, що хоч і не були декретовані її партією, але рикошетом наробили великої шкоди в побутті і моралі також і нашому народові.

Крім цих притаманних і присмінних спогадів у моїй свідомості лишилось почуття виконаного перед тим дівчам обов'язку: в перші дні наших зустрічей Оля ледве наважувалась вставляти в російську мову

одно - друге українське слово, а під кінець наших зустрічей сестричка говорила вже досить вправно українською мовою, мовою своїх батьків. Не чи це виключно заслуга в цій справі - тоді вся атмосфера була наповнена духом дерусифікації /хоч звичайно не обійшлося тут без моїх книжечок та палких переконливих слів/. Оля знала українську мову але соромилася нер говорити, бо то ж - мова простонародня... Так трактувалось поняття про нашу мову в чужих для нас школах "на нашій не своїй землі", на таке задвір'я московська неволя відкинула мову народу, що навчив елементарній письменності й самого невдачного "старшого брата"...

R I K S A R K I V E T.

3 sekt, arkivarien S Astrand
tfn II 03 43, Bl

Stockholm 19.04.1967

Herrn Michaël Bryk
Sperwerstr. 2.
LOSSER (OV) Nederland

In Elgenstierna " Svenska adelns ättatavlor " T.II S 436, ist unter der Familie Ehrengrenat eine Maria Elisabet Brück erwähnt und in Ornberg "Svenska ättartal" T.VIII S 137 ist ein Johan Conrad Brück, Zuckerfabrikant, i.J. 1769, aufgenommen.

Unter späteren Trägern des Namens ist der Schriftsteller und Entomolog Dr. Felix Bryk geb. 1882 (S. Svenska Män och Kvinnor T.I. S.495).

Für jetzt lebenden Personen mit dem Namen wird auf das biografische Handbuch "Vem är det" 1967 hingewiesen.

Vielelleicht kann Genealogiska Föreningen (Adresse Ostermalmsgatan 26, Stockholm 0), weitere Auskünfte geben.

Im Auftrage des Reichsarchivs
Sven Åstrand.

CENTRAAL BUREAU VOOR GENEALOGIE
Stichting tot beheer van Rijks -
en andere genealogische Verzamelingen

Ref.F.I.
Uw schrijven II april 1967
De Heer Michaël Bryk
Sperwerstraat 2,
Losser (Ov)

's-Gravenhage 14 april 1967

Zeer geachte heer Bryk
Naar aanleiding van Uw schrijven van II april j.l. delen wij U mede dat wij in onze collectie zeer weinig over de familie Bryk kunnen vinden. Behalve enkele personen in het Groningse Midwolda en Schemda komt Uw naam verder in Nederland niet voor. Zonder nadere gegevens over Uw ouders en indien mogelijk Uw grootouders vaderszijde is het ons niet mogelijk iets voor U tevinden, hierbij komt nog dat wij zeer vele opdrachten in portefeuille hebben en dus de eerstkomende periode er niet aan toe kunnen komen nieuwe opdrachten aan te nemen.

Inmiddels verblijven wij,

Hoogachtend

H.L.Kruimel, Conservator

Р о з д у м у в а н н я о д н о г о Б р и к а .
популярні писанки

НАША ДІЙСНІСТЬ ТА ЇЇ НАСЛІДКИ. ЯК ВОНО ВУЛО і НК є.

В своїх описах сивої давнини, пише літописець Нестор, як то предки русичів звернулися були до вар'ягів: - Земля наша багата, тільки не має ладу в ній. Приходіте до нас і пануйте! - Це так писав літописець Нестор приблизно тисячу років тому. Так! ця наша дійсність, тягнеться безпереривним ланцюгом дотепер. Велику роль в тому відігравало маленьке "я". Воно почалося від княжих міжусобиць і братовбивчої війни. Коли нарешті Великому Київському і Всеї Руси, князю Ярославу Мудрому вдалося дещо закріпити його державну будівлю і коли кочові народи не наважувалися вдиратися в границі Руси - України. Коли то Польща тримала перед своїм східним сусідом а Византія не наважувала ся безкарно творити своєї фальшивої політики. Коли то ще Московського князівства навіть в зародку не було, тоді то ціла Європа числилася з Нашою Державою. Князь Ярослав Мудрий був знаний, як тестъ Європи і тому кожний старався йому приступити. Він дав для свого народу книгу законів т.з. "Руську Правду". Побудував величні церкви м.ї. Св. Софії в Києві. І недаром то за князя, за Ярослава Київ Царгородом став. Взагалі тодішня ознака могутності князів була висловлена ділом Ярослава Мудрого, Святославом Завойовником в тих пару словах: - Готуйтесь! Іду на вас!

Та лихо захотіло, що попри таку мудру свою політику, князь Ярослав Мудрий поступив за прикладом тодішніх західно - європейських феодалів і поділив могутній державу на удільні князівства. Він щоправда заприєслгнув своїх синів, що будуть слухати Великого київського князя Ярослава, але все по його смерті заграло тут велику роль маленьке "я". Брати - князі зломили присягу, бо кожний з них уважав, що тільки він гідний сидіти на київському престолі, /Ак худівський Сіонідрат під бальдахіном/ а решту братів силово змусити до послуху. Почалися міжусобиці і братовбивство. Почала слабнути і никнути колись така могутнія Русь - Україна. А сусіди мов ті собаки вичікували, коли то буде можна ласій кусник захопити. Ляхи, що до тепер тихо сиділи за Піліпом і Вислом почали вміщуватися в ті міжусобиці, допомагаючи одими, або другим руйнувати державне діло. Дійшло навіть до того, що за тодішнім греківським звичаєм брати князі осліпили брата князя Василька Теребовельського. Користарчи з тих міжусобиць почали кочові орди нападати на південні землі Руси - України і вкоротці перемінили їх в пустель.

Сотні років пізніше прийшло деякое відродження. Серед цієї пустелі найшлися новітні лицарі запорожські козаки. Вони не тільки то відбивали татарів - кочовиків, але і самі переходили в протиаступ. Проти магометанського півмісяця поставили знак хреста. Під час Богослужіння в часі читання Євангелії, витягали свої шаблі до половини з піхов і присягали боронити свою Святу Віру Православну. Віру Св. княгині Ольги і Св. Володимира Великого.

Великий зрив козацтва проти Польщі, на короткий час привернув частині України незалежність. Але й тут не спали наші сусіди. Тепер вже москвина. Заграло ролю знова маленьке "я" серед деяких козацьких старшин. А московські рублі і соболі робили своє. Вже гетьман Богдан Хмельницький, був змушеній деяких старшин карати смертью. Та тільки він відійшов у вічність, як почалася анархія. Почалося доноштво всіх на всіх і запобігання ласки в чужих панів. Ще гетьман Іван Виговський при помочі своєї Гвардії "серденят"/насміні війська/ розгромив бунтаря полтавського полковника Пушкаря, а потім при помочі союзних військ

татар і поляків, розгромив на голову московські війська під Конотопом і здавалося, що нарешті настане спокій в Україні. Та не так сталося. Знову маленьке "я" тимчасом в кошового Запорожської Січі, Івана Сірка за допомогою московських рублів, почало грати ролю. Зневірений тим гетьман Іван Виговський був змушений зложити булаву. А одного з найвизначніших його дорадників, канцлера Великого Князівства Руського Юрія Немирича, замордувала козацька чернь під проводом полковників Золотаренка і Цецюри.

Більше обережну політику провадив гетьман Іван Мазепа. Він багато в дечому погоджувався з московським правителством. Але це була розумна політика, бо він хотів загоїти рані, завдані Україні великою руїною а при нагоді старався визволити Україну з московського ярма. Але і тут відограло роль маленьке "я". Кочубей був ласий сам станути гетьманом і тому подав цареві "донос на гетьмана злодія". Як знаємо з історії нещасною битвою під Полтавою, була припечатана доля Русі - України. І так цілим ланцюгом йдуть доноси на наших провідних людей.

Донос студента Петрова на "Кирило - Методіївське Брацтво". Доноси знаних і не знаних агентів царської Охрани. Доноси конфідентів в Польщі. Доноси Барановського польській поліції на ОУН. А коли прийшов 1917 рік і почато класти основи під Українську державу, тоді то появилось нове лихо. А ім'я йому "отасманія". Здавалося, що вона була дещо притихла за гетьманату Павла Скоропадського. Та вже зразу після нещасної Мотовилівки, тої нової Полтави. Вибухла та отаманія з ще більшою силою. Директорія не могла вже зарадити тому лихові. Появилися: Махно, Зелений, Оскілко, Ангел, Григорій і нарешті Волох, що то забравши цілу державну скарбницю, перейшов до більшевиків. І коли то культурний світ про це довідується, то нішком посміхається і з нас і з тих отаманів. А ми замість того, щоб визнати таки вину за нами самими, нарікаємо на ворогів і воріженців. Здавалося, що наша програма Визвольних Змагань дещо наш народ научить. Нічого подібного. Коли почалася німецько-більшевицька війна, пішли на східну Україну похідні групи ОУН. Але і в них грало роль маленьке "я". Не буду тут згадувати про те, як то на глуми мешканцям столичного Києва, вони що раз то вивішували український прапор. Раз блакитно-жовтий, то другий раз робила інша група націоналістів жовто-блакитний. І то на вехі дзвіниці Св. Софії. І пішли таки наші люди: одні на службу до німців, другі до більшевиків а інші вибрали інший шлях і почали самостійно боротися і проти німців і більшевиків. Але і тут не обійшлося без отаманії. Не убійшлося без братобійства, бо того знова вимагало маленьке "я". Почалися відбудовувати "пашківські республіки" і.т.п.

Ливучи на чужині і роздумую над тим горем і бачу, що ті провідники з останньої війни, нічого не навчилися. Живуть перехитками, тай ще свої ідеї пробують всунути в голови молоді. А деякі бувши визначні націоналісти пробують якось погодитися тепер з своїм бувшим смертельним ворогом "Москвою". Ідуть навіть часом на ікру. Культ обман задурманив їх голви. Навіть деяким з них дозволяє Москва відвідувати своїх рідних. Ідуть знова доноси, як колись ішли. Нічого нового під сонцем не має. Панує рабський дух і далі. Ненависть, заздрість, він не з мої партії, він католик, він православний, він протестант, він атеїст. Ось, що ми чуємо кожної днини. Ті крикуні, ще наше нещастя. Своїм криком хотіли б заглушити крик їхньої совісти. На багатьох на руках братська кров, яку вони проліяли в ім'я свого маленького "я".

І не гетьманець. Але коли наш 45.000.000. міліоновий народ захоче гетьмана, я погоджуся з тим. Він і не коштувавби більше від президента і може навіть більше репрезентативним і як голова держави відповідальний за добро всіх а не одної партії. А в нас одна партія тепер за більшевицькою маркою має все своїх героїв а інших не признає. А над тим всім віє гуляйпільський вітер.

ДЕЦО ДО ПОХОДЛЕННЯ РОДУ БРИКІВ І ЯК ТО ВОНО БУЛО.

Після виходу в світ першого зошита "МИ БРИКИ" продовжував я далі ші досліди. Багато допомогли мені в тому голляндські Брики, про яких є згадка на іншій сторінці. Рід наш походить з Фландрії /Бельгія/ з околиці міста Брюгге. Як то я вже згадав в першому зошиті, ті Брики за свою віру були переслідувані і були змушені залишити своє майно, свої доми і шукати притулку деінде. Опинилися вони в Східній Фрізії /Німеччина/. Одна вітка осталася там, а потім перейшла жити в Голландію в пров. Гронінген. Вони тепер ще живуть в двох місцевостях Схемда і Мідвольда. Інша вітка перейшла до Шлесвіку, а з відтам до Швеції. Отже з тої вітки, яка пустила корінь в Швеції, походило і ми.

Я робив досліди окремо. І дивне диво. Дійшов я до того самого висліду, про який в своїму листі до мене згадує Др. Володимир Стефан Брик, син Д-ра Івана Брика, тепер лікар в Едмонтоні в Канаді. Згадує як то Макс Брик, робив розшуки по цілій Європі і дійшов був до того самого висліду, що і я. Навіть герб був той самий.

Думаю, що ці причинки до історії походження роду Бриків придадуться дуже. Щоб колись дослідники не морочили собі голови пошукуваннями так як я, чи п. Макс Брик, чи Проф. Др. Ян Брик, що то були зібрали масу матеріалів і де все нажаль мабудь пропало в часі останньої війни. Тому я дялку кількість тих зошитів висилаю до наукових інституцій і чужинецьких Університетських Бібліотек по цілому світу. Бо думаю, що все ж таки дещо з того залишиться для майбутнього дослідника. Не поминаю при тому і наших Музеїв - Архівів УВАН чи НТШ. Про відповіді тих Інституцій чи Бібліотек, подамо в третьому зошиті.

Я то воно завжди бував з прізвищами, багато жідів присвоїло собі також ім'я Брик. Навіть в Канаді в Вінніпегу мають бути купці жиди Брики, як то мені про це згадує в листі Олександр Брик. Ік знаємо, що колись жиди не мали прізвищ. А потім добирали собі самі.

Крім того з Архівів Міністерства Оборони Народовій, довідується про дипл. пайора в Польській Армії, латинника і українця заразом Казимира Брика. Ми Брики, як то бачимо, розсіяні тепер по цілому Божому світу. І дивне диво. В деяких ще відізветься батьківська кров, заговорить вона своєрідною мовою і шукають вони контактів між собою. А інші нажаль вже також починають жити тільки для себе самих. Не зважаючи на це, щераз звертаюся до Вас усіх, надсилаю дані про Вас, для опрацювання дальших зошитів родинної хроніки.

Михайло Брик.

ДОДАТОК.

Вже віддаючи до друку, цей другий зошит "МИ БРИКИ" - отримав я листа з Беріссо в Аргентині від панни Анни Брик. До речі далекої мої кузинки. Хоч вона сама вже рожена в Аргентині, пише поправною українською мовою і тому роблю її несподіванку подаючи її тут родо-від її батьків.

Микола Брик

Текля Заборська /с. Дев'ятники./

Йосиф, Павло, Марися, Анна.

Павло Брик Анна Клецко
Андрій Брик Марія Кубай

/с. Бишківці./

/ - " - /

Павло, Анна

/Беріссо, Аргентина./

ПУБЛІКАЦІЇ БРИКІВ і ЇХНЯ ПРАЦЯ НА НАРОДНІЙ НИВІ.

Згадавши на попередніх сторінках Д-ра Івана Брика і Його публікації, хочу тут подати дещо про публікації Бриків в Західній частині світу.

Олександр С.Брик, замешкалий в Вінніпегу, Канада. По професії купець а крім того працівник пера. Сам православний, член Всеканадської Правосланої Катедри в Вінніпегу. Автор таких книжок: Мої життєві студії, Велике людовбивство і Українсько - Єврейські взаємовідносини. Автор кількох сотень статей і дописів, які були поміщені в таких газетах і журналах: Український Голос, Новий Шлях, Канадський Фармер, Свобода, Вісник, Тризуб і багато інших періодиках. Член різних українських установ. Автор "Пом'янника", Член Українського Генаалогічного Геральдичного Товариства. Колишній голова УСС в Вінніпегу. Завжди по змозі своїх сил трудиться для добра України. Жертвував масу грошей на церкву і ріжні установи! А за це наша супільність Його не тільки не пошанувала, а що більше, очорнила. Та він іде дальше раз вибраним шляхом, не зважаючи на перешкоди.

Михайло Брик, замешкалий в Голляндії! Бувший військовик в ранзі сотника, тепер ще студіє слов'янські мови і історію. Вже від II-того року життя пробував писати вірші. Назидалося їх більше сотні. Автор таких книжок: З минулих днів, Перстень і Родинної Хроніки "Ми Брики". Автор численних публікацій, новель, нарисів і оповідань що появлялися в таких газетах: Новий Шлях, Українське Слово, Наш Клич, Новий Шлях, Скиталець, Інформ.Бюлетень ОУГ. Тризуб. Його публікації появлялися також в французькій мові, німецькій, польській і голляндських мовах. Останньо появилася в журналі Фрязійської Академії Наук Його розвідка про "Морозенка" і про "Польського вершника". Він сам є членом основником Об'єднання Українців в Голляндії ОУГ. Його голова, секретар і містоголова. Секретар СУВ у Голляндії.Перший видавець і редактор укр.газетки в Голляндії "Скиталець" а потім редактор Інформ.Бюлетеню ОУГ. Член Укр.Генаалогічного Геральдичного Товариства, член Українського Історичного Товариства, член Товариства Охорони Укр.Пам'яток на чужині /УВАН/

Між іншим п.Михайло Брик найшов в голляндських архівах цінні дані про наше минуле. Дещо з того буде вкоротці упубліковане в одній українській заокеанській газеті.

Ж И Т Т О В Е К О Л О .

7. На передодні

Позбирано всі овочі доспілі
І вже заморським продано купцям,
Як солодко принести в дар снігам
Вечірній сон і літа споловілі!

Є добром знати, що змагання смілі
Віддано дням і зоряним почам,
що з них новим і радісним вікам
молочний шлях пряде одіння біле.

А може все в житті повторний біг,
а прагнений кінець лиш є початком?
І ти прийдеш у світ чужим нащадком,
щоб знов кохати весни, зорі й сніг,
І ту, що буде в снах твоїх горіти,
коли запахнуть ранком перші квіти.

Юрій Клен

ЗМІСТ ДРУГОГО ЗОШИТА "МИ БРИКИ".

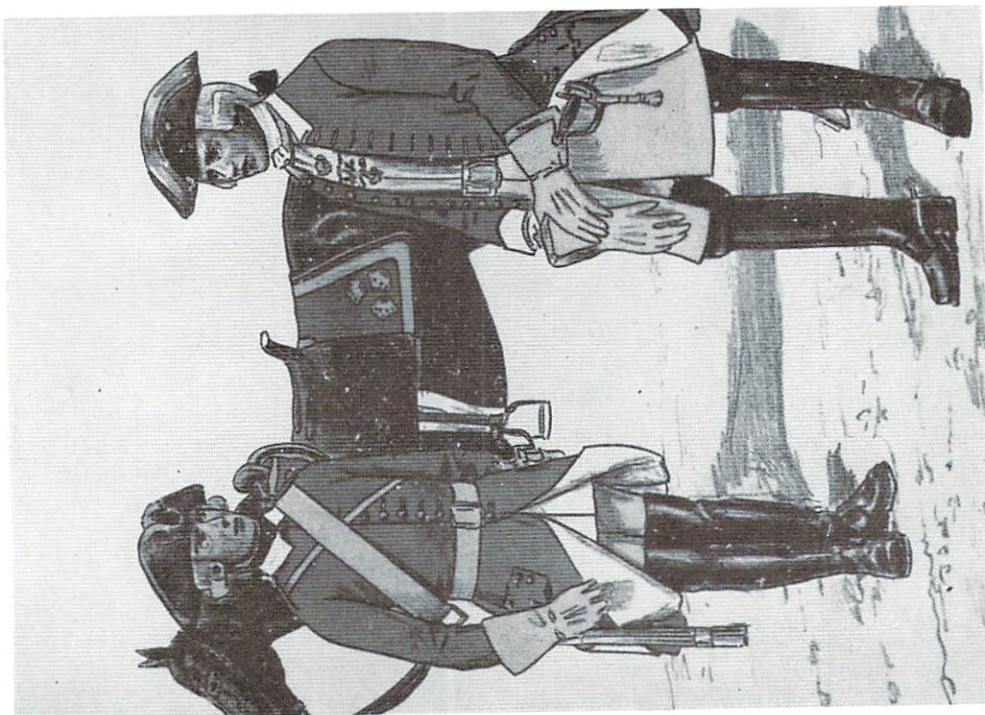
I.	До Читачів "Ми Брики"	Стор,	57
2.	Що пишуть Брики?.....	Стор,	59
3.	Др.Іван Брик "З картин забутого.....	Стор,	60 - 62
4.	Доктор Іван Брик.....	Стор,	63 - 64
5.	Микола Брик "Український переворот I листопада 1918р	65 - 66	
6.	Дещо про Роди Бриків в Стрийщині, Скалатщині і Канаді.	67 - 70	
7.	Олекса Рань, Нагорода Герою.....	Стор,	70
8.	Дещо про лицарські роди, споріднені з родом Бриків..	71 - 73	
9.	Про рід Філіповських, З книги про Соцініянів..	Стор,	73
IO.	Дорогі Брики!.....	Стор.	73
II.	З Заповіту брацлавського каштеляна Василя Загоровського.	74	
I2.	Документи з Австрійського Державного і Воєнного Архіву.	75 - 76	
I3.	Лист пані Ольги Мартинник - Буйняк.....	Стор,	76 - 77
I4.	Польський старшина Брик.....	Стор,	77
I5.	Царський генерал Брик.....	Стор,	77 -
I6.	Оля Брик.....	Стор,	77 - 78
I7.	Документ з Шведського Державного Архіву.....	Стор.	78
I8.	Документ з Центрального Бюро Генеалогії в Голландії.	78	
I9.	Роздумування одного Брика.....	Стор,	79 - 80
20.	Дещо до походження Роду Бриків.....	Стор,	81
2I.	Додаток.....	Стор,	81
22.	Публікації Бриків.....	Стор,	82
23.	Юрій Клен, "Життєве коло.....	Стор.	82
24.	Зміст другого зошита "Ми Брики".....	Стор	83

Цей зошит, як і попередній виходить на правах рукопису. Появляється він за матеріальною допомогою Д-ра Володимира Стефана Брика і п.Миколи Брика.

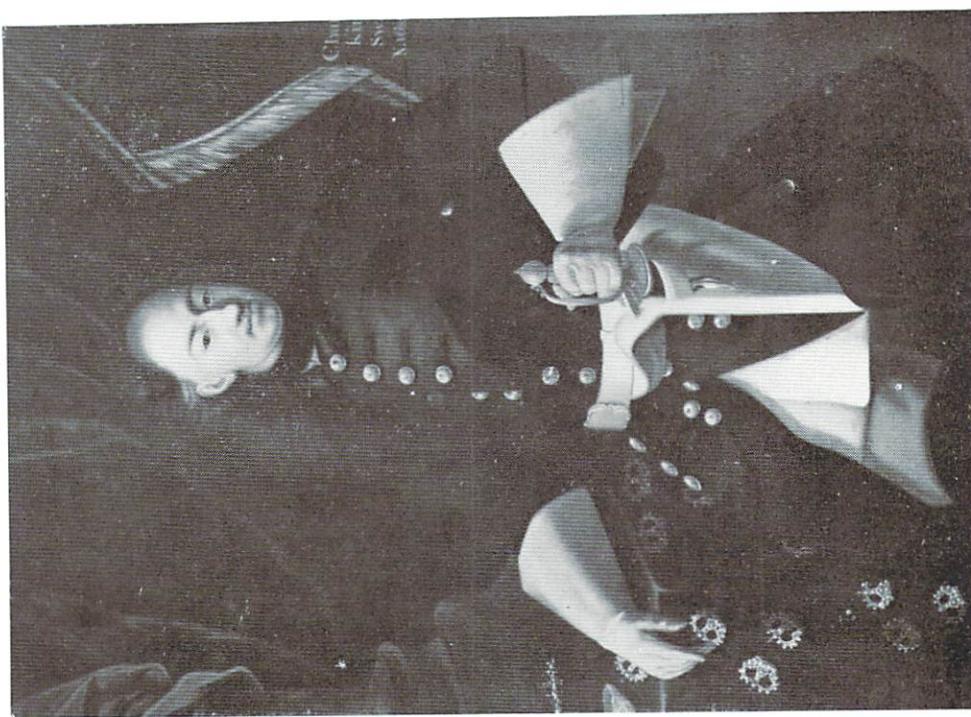
Зібрали матеріали і зредагував п.Михайло Брик. Відбив на цикльостилі дипл.інж.п.М.Скрипник. Всім їм на тому місці складаємо ширу подяку. Фото: Шведського короля Карла XII. Шведської піхоти і артилерії, Райта ра і Сотника, Шведської Райтарії - кінноти, - надіслав на руки п.Мих. Брика Королівський Воєнний Музей в Стокгольмі. Кліше виконав безкоштовно п. Мих.Брик.

szwedy na ukrajini 1709, R.

RAJFAR I RÖRMRIS-SOTNYK
(1700-1712)

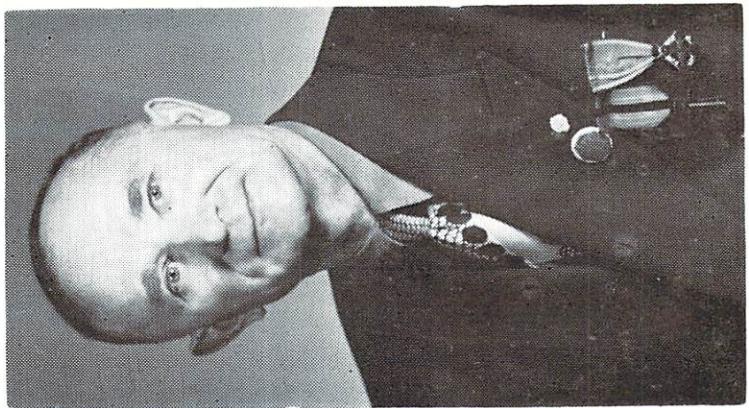
SZWEDEŃSKI KOROL KARL XII
(kungl. armé museum) stockholm

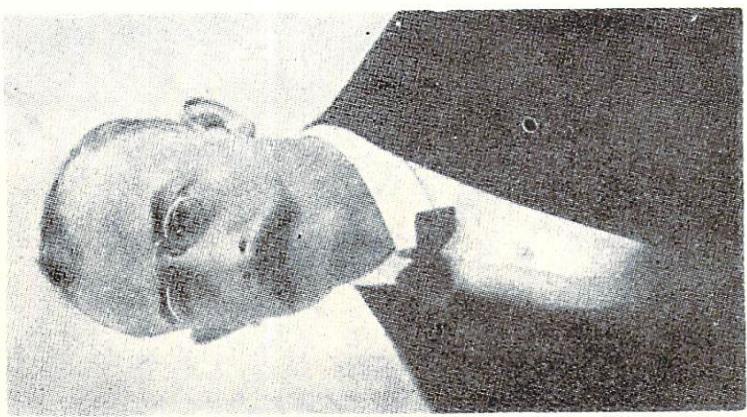
szwedska rajtarija-kinnota
(1700-1712)

szwedska artylerija i pichota
(1700-1712)

mykola bryk

DR. IWAN BRYK

-Гей, із поля, хмара насуває;
то не чорна хмара - срда настуває,
кинув ратай рало, а неч витягає,
гей та лей!

ДЕВЯНОСЛАВ

Історичний нарис про город Білих Хорватів "ДЕВЯНОСЛАВ", назва якого тепер змінена на село Дев'ятники в бобрецькому повіті в Галичині.

О Б Р И

Повновидий місяць глядів з неба на укріплене городище. Кругом городища виднівся остроколій частокіл і рукав річки обливав його з одного боку. Місяць вже від сстен літ ковзався своїми проміннями в плесі води, але тепер ковзнувся по частоколі і зупинився на хвилину на бородатих обличях двох воїнів, що розміреним кроком проходжувалися по підвищенню поза частоколом. Була млюслива і літня ніч. Димілися стріхи хиж і чувся запах свіжоспеченого хліба. Кметі ще не спали, а поскудавши чекмені вовтузилися біля снопів жита і пшениці звезених ще за дня до городища. Тай цьогорічне хниво було як ніколи передтим. Недармо молилися кметі Хорсові і Волосові і ратаї своїми сохами злегенька поскрябували матір - землю, що то тепер дала їм такий обильний урожай.

Тільки глухі вісті долинули до них про якусь нову дику орду грабіжників, що то прокотилася степами Сарматії на захід. Вони то розбили споріднені з ними племена антів а їхнього князя Мезамира замучили страшною смертю. Невеселі то були вісті, що їх приміс з соборант Воїк Милорадич до Девянослава і тому то на всякий випадок кметі приготовили городище до оборони. Замінили спорохнявілі стовпи частоколу новими, назносили бервен і каміння. Приготовили казани з водою і піском. Погострили свої рогатини, мечі і топори. Наробили досить стріл до тугих луків. Відкополи таємний вихід в лісі, куди то в важку хвилину буде можна скритися. Крім того виставили на частоколах сторожу, що бачно гляділа день і ніч за ворогом а також дали знати про небезпеку і своїм іншим родам - племенам. Навіть аж до Звенигороду. Недаром вибрали собі Білі Хорвати на білому прапорі три чорні галки. Три роди - племена були об'єднані в боєвий союз і допомагали собі в часі небезпеки. Їхнє гордище, що то його побудували для них їхні прадіди і діди, було для них дорогое і тому вирішили його оборонити.

Вартові зорили тепер в місячну даль. Один з них, Квітослав прошепотів до свого співвартового Радомишля: - Гляди! - і показав руково. Вдалося по тихому плесі річки, осяяному зорями і місяцем, посувалися якісь темні тіні, а дедалі вже можна було розрізнити обриси суден.

- Ло ді ї! - сказав Радомишль - А ле ч и ї?
- Що робити? Вдарити в била на трівогу? - запитав Квітослав.
- Ні! Побіжи тільки і повідоми всіх кметів, нехай негайно без великого шуму виходять на заборона. І Квітослав побіг.

Загадкою було для Радомишля, хто то посмів серед ночі плисти серед тих деслтків рукавів багнистої річки до їхнього городища. Обрини на

ніколи самі не відважились би плисти в невідомих їм плавнях бобрової річки не то що в день а серед ночі? Правда! один з їхніх споріднених родів, Рід Ходоростава, що то займався рибальством, знав ту річку як свою долоню. Але і вони ніколи серед ночі не пливли, бо боялися нарушити спокій водяників і русалок.

Так роздумував Радомишль і пробував своїм орлиним зором вчасно доглянути тих, що були в лодіях. А лодії тепер вже випливали на широке плесо. Почав він їх тепер числити і начислив стільки, скільки було в нього пальців на обох руках. І раптом - здушуючи крик в горлі прошепотів! - Обрини! Він наслухавшись оповідань Воїка Милорадича, побачив тепер на передній лодії буньчук начальника обрів, прикрашений двома рогами з тура і кінським хвостом. Лодії сунулися тепер одна за другою як примари. Тільки легенъкий плюсکіт весел в воду колотив нічну тишину. Вони тепер прямували до оболоння перед городищем. А городище здавалось потапало в міцному сні. В Радомишля почали все мурашки бігати поза плечима, і настирлива думка була одна: - Коби як найскоріше кметі виходили на заборона.

Та кметі, хоч і сонні дещо таки ішли і занимали свої позиції поза частоколом. Все це відбувалося тихо без гамору. Жінки обложили казані жевріючими вуглинами а за барканом біля купи каміння стануло пару кремезних кметів. Їхнім завданням було - валити камінням по головах диких ворогів. Одним словом кажучи все готовилося до оборони.

Лодії причалили до берега і обри почали виходити з них, випростовувати зімлілі ноги і готовитися до наступу на городище. Їхній ватахок хотів і тут застосувати випробувану тактику, якої до речі він ужив і на ходороставцях. Напавши ненароком на них, він захватив їх у сні. І збудився Рід Гордого Ходоростава тоді, коли вже над ними блицяли мечі і топори хижих обринів. Боронитися не було коли і чим і тому вони здалися в неволю. Першим їхнім завданням було повести на своїх лодіях хижих обринів до городища Девянослава. Ватахок обринів сподівався і тут посеред ночі зменацька застукати тих вайлуватих кметів, тих сонних дулепів у сні. А все віщувало, що його теорія є добра. В городищі панувала тишина. Тільки раптовий плач дитини і гавкання собак порушували її. Тому то він дав наказ наступати, тихо і без шуму.

Перші лави обринів посунули до частоколу. Та тут скоїлося щось, що го ватахко не сподівався. Зашуміли гострі стріли, поспіпалось з за баркану каміння, полився кипяток. Дико завили обрини і як та морська хвиля від берегів, відсунулися вони від частоколу, щоб знова з подвійною силою вдарити на городище. Їхній ватахок придумав новий плян і сказав:

- Богнем їх брати!

Заскакали іскри з кресал і загорівся вогонь. Обрини брали лико замоче не в лою, обвивали ним стріли запалювали їх і пускали в городище. Тут і там почали займатися вогні на стріях хиж. Радісно завили обрини і знова пустилися в приступ до городища. Та град каміння привітав їх вдруге. Тих що вспіли ненароком видертися на частокіл, спихали списами, рогатинами, рубали топорами або прямо гатили довбнями. Стійко стояли кметі на заборонах а їхні жінки в той час гасили вогонь. Ряди обринів почали ріднути. Поранені оборонці городища не відступають з своїх місць. А старий волхв ходить поміж ними і заохочує до оборони. Вітер розвіває його кріслаті вуси і бороду. Грається з довгими полами льняного одягу. А він; священий ніж в руці а на устах гаряча молитва до Перуна.

- Перуне! Пошли свій проклін на голови тим невірним, диким хижакам. Дай видерхати твоїм вірним внукам. Нехай мор упаде на тих хижаків і щоб пропали вони так всі, як пропадуть ті обрини тут перед городищем!

А обрини пробують частокіл в іншому місці. Та й тут летять їм на голови бервена і каміння. Бачучи, що не візьмуть городища, подаються до лодій. Та тут стається чудо. Чи то Перун вислухав молитви старого волхва? Чи заграла кров в ходороставців? Досить того, що вони поспиха ли вартових обринів в воду і попливли лодіями з течією ріки. В розлуці завили обрини, бо з городища виступали тепер на них збитою лавовою кметі. Посеред них виднівся ант, Воїк Милорадич з обосічним мечем і грімким голосом взвивав кметів до пімти за князя Мезамира.

І кметі мов той таран розбивали одну групу обрінів за другою. Брали їх на рогатини як хижих звірів, рубали топорами і били довблями. Ант, Воїк Милорадич натрапив на ватажка обрінів. Задзвеніли їх мечі і обрін пішов землю гризти. - Це за князя Мезамира! - закликав Воїк Милорадич. Розбиті обрини відбивалися як могли. Та їхні мечі виявилися за короткі проти рогатин кметів. Страх і розпуга малювалися на обличах обрінів, коли вони бачили, як розправляються з ними ті білі хорвати з розпаталими бородами і вогнем в очах. І коли на сході загорялися перші проміння Даждь-бога, то на побоєвищі не залишилося ні одного живого обріна.

Боролись предки. З моря і степів
Ворохі, хижі орди налітали,
валили городи і нищили засів,
та проти них вставала тьма списів,
мечі із піхов люди витягали.

Х

Х

Х

Невиспани, змучені нічною боротьбою кметі, сіли трошки відпочити. Їм також не обійшлося без жертв. Але де дрова рубають, там тріски лептять. Над чотирма убитими голосили жінки. Пораненим промивав рани, прикладав до них зілля і зашпітував старий волхв. Згоріли хижі Воїка Милорадича і Добрині Радославича. Великим щастям для кметів було це, що вогонь вдалося обмежити до тих хиж, а то все добро, яке їм послали боги, могло піти з димом.

Відпочивши дещо, кметі почали стягати убитих обрінів. А були їх цілі десятки. Тягнули їх подальше від городища і кидали в глибоку дебру. Коли вже останній обрін полетів туди стрімголов, взялися кметі за лопати і почали їх присипати землею. А в той час з півночі на ріці, з'явилися нові лодії. Це прибували на поміч роди з інших городищ. На передній лодії повівав білий прапор з трьома чорними галками. Це й був боещий прапор Білих Хорватів. Лодії причалили до берега і з них почали зіскакувати озброєні вої. Вони почали розпитувати девянославців, про нічний бій з обрінами. Рослий мов дуб, воїн з пятинославців, Тур Бодрич завів розмову з Квітославом, розпитуючи хто їх остеріг перед обрінами. І Квітослав почав розповідати, як то він в ночі в часі сторожі на заборонах, разом з Радомишлем зауважили обрінів на лодіях ходороставці і вчасно остерегли кметів і поставили їх до оборони.

- Обрін, добрий воїн на коні. А без коня він менше вартий! - Промовив Тур Бодрич. - Все ж таки треба нам бути обережними, бо за одним відділом може з'явитися другий. Ми залишимося поки що тут. Спільно справимо тризну по наших убитих, ну й подякуємо Перунові за побіду.

Х

Х

Х

На великий костир витягнули сані з убитими девянославцями. Італії біля них їхну, оделу і збрю, щоб покійники на другому світі все мали під руковою. Одягнений в білу одесу, зявився жрець - волхв Добромир. Шепочучи молитву, обійшов він три рази навколо костиря. Пристанув.

Взяв два кусники сухого дерева і почав їх терти - потирати так довго, аж поки не появився димок. Тоді підпалив тим вогнем три скіпки дерева, замочених в хвиці сосни. Взяв ті скіпки і підпалив ними костир. Сухе ріща зразу зайнялося а там загоготіло полум'я. Присутні кметі брали тепер цілі оберемки ріща і кидали на костир. Від великої горячі мерці піднялися а там знова окопило їх полум'я і вони щезли від людських очей. Почулося жалібне голосіння голосільниць, що то тепер почали розказувати про славні подвиги покійників.

- Брячислав, був кметь над кметями... голосила одна.
- Боринич, зустрівши в лісі медведя, голими руками подолав Його... голосила друга.

- Городислав - бортник, заворожував рої бджіл, що приносили Йому мед і віск... голосила третя.

- Літослав, був кузнець над кузнецями ... голосила четверта.
А волхв Добромир глядів на полум'я. Від шепоту молитви ворушилася Його довга біла як молоко борода.

- Перун! Візьми їх на свою бронзову колісницю і завези їх до свого города, де вони житимуть, оратимуть, ходитимуть на лови і куватимуть рала і мечі, а також збиратимуть меди во віки вічні! - З під навислих брів гляділи Його старечі, та ще ясні очі. І мов у відповідь на Його молитву пронизала блискавка небо.

- Перун! Перун! Перун приємнає їхні душі! - почулися оклики і всі припали лицем до землі. Три рази пронизала небо блискавка, три рази пророкотав Перун а там затих.

Догаряв костир, а там і зовсім почав пригасати. З горщиками - урнами підходили кони і діти небіжчиків, набирали до них вуглини і решти недопалених костей разом з попелом і несли їх до свіжої могили. Потім чоловіки лопатами згорнули решту попелища в могилу і почали засипати землею. Працювали тепер всі так довго, аж поки не виросла висока могила в два чоловіки заввишки. Волхв Добромир разом з старійшиною вкопав на могилі високого стовпа а там гострим ножем "чертями і різами" почав вирізувати імена покійників.

З'явилися тепер скоморохи - дударі. Вдалили бубни, заспівали сопілки, почулися радісні пісні. Відкрито діхі з медом і киселем. Почалася тризна. Не сумна, але весела. Вони вірили, що душі покійників тепер в кращому світі так само веселяться. Шуміли голови від змучення і вахного меду. Волхв залишився на могилі. Йому піднесли також горщик меду так він не випив Його зразу а ще молився до Свантевіта і дякував Перунові за побіду. Зірвався Стрибог і приніс на своїх крилах чад спалених жінок у городищі. Тепер волхв помалу виливав мед. Все повставали кметі і жони. Все і вої за ними пішли до городища. А старий волхв все ще остався на могилі. Стрибог грався Його білор одежею, розвівав сиве волосся і бороду. Все й заходячий Даждь-бог осяяв Його червоним промінням. А там вечірній туман почав окутывать могилу і волхва Добромура поки вони зовсім не зникли в ньому. А на небі займалася вечірня зоря.

Спасибі вам за цю тернисту путь,
В труді й на раті гідно ви стояли,
нікому з нас ніколи не забути,
і кожному годиться пом'януть,
що ви створили, що ви збудували.

ЛІЧИМОСТІ МИХАЙЛОВИЧІВСЬКИХ

Гей, у полі, полі гостинець темніє,
гостинець темніє, могила чорніє,
а на тій могилі та кості біліють,
гей та гей!

Голляндія, 1964 рік.

ВІДРОДИ

В рівномірній віддалі одна за другою сунулися чудернацькі лодії по річці Боберці. Різьблені драконські голови, черлені щити по боках і напнуті кольоворові вітрила надавали якоїсь своєрідної краси тим лодіям водяним - зміям. На помості люди одягнені в кольчуги і вбраї в шоломи. В такт чергасть весла по воді. За течією ріки пливуть вони досить майданою і скерують свою стerna в напрямі Базару. Одна, дві, три, чотири. Ще не причалили до берега, як на ньому з'явився соцький з дружинниками.

Правда! Це був мирний час. Великий князь київський Володимир, щойно прилучив Червенські Городи до Руської Держави. Білі Хорвати Йому то покорилися без більших труднощів. В укріплених городах, князь залишив невеликі залоги. Так то Й тепер в Дев'ятниках, колишньому Дев'янославі була залога, якою командував соцький Томислав. Бо то ще всреди плянісія банди розбійників. Та поглянув тепер соцький на тих білявих велетнів, що почали виходити з лодій і усміхнувся. Бо якраз до нього підійшов ніби то Йому знакомий велетень - варяг, вклонився Йому в пояс і заговорив по руськи: - Здоров будь соцький Томиславе! Чи не пізнаєш мене твого старого друга?

- Інгваре! Старий другяко! І хто б то подумав, що ми тут зустрінемося? По долі чи по неволі приходиш ти сюди?

- Та по долі мене сюди тихі води принесли. Бачиш я розбагатів, въїхавши за купецтво. Оті чотири лодії, це мое добро. Пливу тепер до Цареграду, щоб дещо спродати і виміняти. В Звенигороді довідався я що ти тепер тут і тому заскочив до тебе, щоб відвідати старого друга.

- А чому ж ти не пливеш Дніпром в Греки?

- Дивися тебе напевно що я вибрав цей шлях. Він вам може і не відомий, але ми його також знаємо і досліджуємо. Він багато безпечніший від першого. Ось послухай: - Випили ми з города Бірко в Свіонії. Попливи Варяжським морем до Трузо, що то лежить в лимані Висли в Пруському краю. Звідтам Вислою аж до Буга, далі Бугом в гору до нашої варяжкої Факторії городка Варяжа, там і тепер стоїть наша залога, таксамо і в городі Пліснеську. Потім попили ми до города Червена, що то лежить над рікою Гучвою. Там то порадили нам відвідати город Звенигород, де то відбуваються великі торги з чехами, уграми, німцями і волоками. Іспили ми в верх рікою Полтвою. Але до Звенигорода прийшлося нам тягнути лодії волоком. Правда! Це не велика віддаль, але за це оплачується, бо Звенигород дійсно важний торговельний центр. Там знова наш знакомий Радимир, що тепер є тисяцьким, порадив мені дістатися волоком до річки Боберки а не до Дністра. При тій нагоді зможу і тебе відвідати. Ст і бачиш! Ми все тут. А чи не можна б було у вас також дещо спродати чи виміняти?

- Можна! Кметі навіть раді будуть з того. Ставай тут на торзі чи як тут кажуть Базарі. Нехай твої слуги розкладають товар, а ти будь моїм гостем.

І Томислав з Інгваром рушили до двору. Розсілися вигідно за столом, споживали страви і закроплювали їх ряснно медом. Вони були старі друзі. Мед розв'язав їм язики. Розповідали собі про ті часи, коли та з дружиною князя Володимира Великого брали Корсунь в Кримі чи як то тоді казали Кліматах. Як ішли разом походом на Білих Хорватів і зайняли Червенські Городи, проганяючи звідси ляхів і чехів. Інгвар добре говорив по руськи. Довгі роки служби в дружині князя Володимира научили його твої мови.

І от тепер свої здобуті на війні скарби, вложив він в купецьке підприємство, яке було вигідніше і більше поплачувалося, чим військова служба. А Томислав також став князем соцьким і завів родину. Говорили так між собою давні друзі, а тимчасом слуги Інгвара виставили на Базарі товар до огляду. Чого тут не було. І мечі варяжські обосічні і франконські мечі і сорочки - кольчуги і щити черлені і шоломи островерхі і ногі ловецькі широколезні і топори і залізця на списи і сукно і всікі інші прикраси.

Мешканці городища снувалися поміж крамом і вибиралі що кому подобається. Міняли мед, шкури, кружельця воску, муку, звої льняного полотна і куниці - горностаї на щити, шоломи, мечі і кольчуги, сукно і пацьорки. Дехто платив гривнями, але в більшості, де була обмінна торгівля. Молоді дівчата гляділи за гребенями з риб'ячої кости і бурштиновими янтарними пацьорками. Ловці несли шкури куниць, лисів, вовків і бобрів. Міняли їх на тугі луки з сагайдаками повними калених стріл і ловецькі ножі. Кметі вибирали топори, залізця на списи а то й штаби заліза з яких кузнець потім кував рала і лопати.

Лінки захоплювалися сукном. Примірювали його собі до лиця, оглядали з всіх боків і добивали торгу. Обі сторони були задоволені з того. Вар'яги - що змогли дещо проміняти з своїх речей за шкури, віск і мед, за які в Цареграді візьмуть в десятеро більшу ціну. А кметі за набуті речі які важко було тут дістати. Торг затягнувся аж під вечір.

Томислав одержав від Інгвара в подарунок сорочку - кольчугу і гарний ловецький ніж. А від себе дав Інгварові деяку скількість чорних куниць.

- А як тут у вас тепер з білими хорватами? Не бунтується вони часом?

- Чого їм бунтуватися? Мова в них одна з нашою. Звичай ті самі.

Крім того вони ще задоволені, що є тепер під охороною Великого Київського князя. Тепер ні угри, ні чехи ні ляхи не зазіхають на них. Бояться. Тай віра в них християнська. Вони раніше були християнами від нас бо прийняли ту віру від Єпископа Горазда з білохорватського города Krakova. Але помимо того ще й до тепер знаходяться у них волхви, що то моляться по святих гаях і приносять жертви Світовидові і Перунові.

В часі розмови, до терему соцького увійшло декількох місцевих парубків. Вони рішили вступити на службу до ромейського царя і прийшли тепер просити в соцького дозволу, тай спитати Інгвара чи не взяবи він їх на свої лодії.

- Господине Соцький! Милості просимо, дозвольте нам поплисти з вар'ягами до Цареграду! - сказав рослий, поставний парубок Богдан.

- Ну що ж! Коли вже така ваша воля, то ідіть. А ти Інгваре візьми їх на твої лодії. Вони заплатять. Крім того ще придадуться в дорозі.

- Спасибі Господине Соцький! - промовили парубки і вклонилися.

- Завтра ранком рушаємо! - сказав Інгвар. Я розміщу вас по лодіях.

Щойно сонце викотилося з поза Дуброви, як вар'яги лагодили свої лодії. Напинали вітрила, порядкували щоб все було на місці. А над тим всім лунав могутній голос Інгвара. Він щось думав а там розмістив дев'ятинчан в одній лодії. Ось і всіли наші парубки. На березі стояли їх рідні і гляділи на них мабуть в останнє. Бо й не зналі, не відали, чи хто живий з них повернеться додому. З півночі подув вітер і напнув вітрила. Заколихалися на хвилях річки лодії - змії і помалу почали віддалюватися. Річка Боберка була якраз зібрала багато води і неглибока лодії сунулися легко за течією під подувом вітру. Гребці не працювали бо й не треба було. Тільки стерник задумано стояв при стерні і керував лодією.

На березі стояв також соцький Томислав. Він думав про це, що розказував йому Інгвар про новий шлях з Варягів в Греки. Кожна торгівля

приносить добро для людей. Він мріяв про те, що його город незабаром стане може торговельним центром, таким як Звенигород. Та його думки перебила пісня, яка доносилася з лодії. Це співали молоді русичі наємні воїни.

Ой під вербою, під зеленою
Стояла рада - хлопців громада.

Радили ж вони добрую раду:
Не купуймо, браття, золоті перстні -
Купуймо, браття шовкові шнури,
Шовкові шнури, мідяні човна,
Спустимо ся вниз по Дунаю
Гей по Дунаю, під Царегород.

Ой чуємо там доброго пана
Ми йому будем вірно служити,
А він нам буде добре платити.
По воронім коню, по золотім сідлі,
По калиновій стрілці, по хорошій дівці...

Зникали лодії в сторону Ходоростава, а на них пливли в незнані Ім краї нащадки "білих хорватів", щоб може в Малій Азії, чи Персії скласти свої голови на службі ромейському цареві.

Та що ж порадиш тому. Такий то звичай був тоді.

Голляндія, 1965 р.

П О Я С Н Е Н Н Я .

Дев'янослав. Тепер Дев'ятники. Дійсно такий город Білих Хорватів був. Вказують на це різні назви; хоч тепер це невеличке село. Згадав про це і московський проф. В.А.Істрин, що він власне досліджує тепер про прадію Моравських Апостолів і їхніх наслідників Єпископа Горазда і Прохора. Що в Дев'ятниках були ще перед 1914 р. відкрили цілий лябірінт підземних входів в частині села названій Базар, про це тепер мало хто знає.

Що торкається шляху з "варягів в греки" через Дев'ятники - тобто річкою Боберкою, це не є моя видумка. Данський історик в своїй праці п.н. "Так жили вікінги" виразно зазначує той шлях. Тому то в нарисі подаю докладно все за ним.

Ходоростав. Давна назва місточка Ходорова.

Звенигород. Тепер Дзвенигород в бобрецькому повіті в Галичині. Давній
город Білих Хорватів. Торговельний центр. Столиця удільно-
го князівства. Зруйноване татарами. Тепер село.

Ой під вербю, під зеленою. Пісня - колядка. Чисто біло - хорватська
пісня, яку то зложили воїни - хорвати, що
брали участь в поході Київського князя Олега на Царгород в 907 році.
Крім того затрималася ще одна колядка, як то князь Олег б'є на Царгоро-
род. "Ой як б'є так б'є, на Царів город, цар ся дивує, хто тो воде.
Цар висиплає йому миску червінців, золоту збрю, красну панну, а він
не слухає, лише б'є тай б'є на Царгород і його добуває.
Обри - Авари. Тюрське плем'я. Дуже воїновниче. Довгі роки панувало над
Дулібами. Згинуло в боротьбі з Франконським цісарем
Карлом Великим.

ЯТВЯГИ

/Дещо з історії села Ятв'яги в бобрецькому повіті в Галичині./

В бобреччині є чимало сіл з історичними назвами. Ці назви вже так увійшли в життя, що ними ніхто особливо не займається. Щойно в останньому році відділ УАН у Львові, виявив більше зацікавлення в тому питанні.

Крім Звенигорода, чи як то називають його в бобреччині Дзвенигород, який то свого часу, був столицею уділового Галицького князівства, мало присвячено уваги іншим місцевостям. От находяться два села, що носять назви: Городище королівське і Городище цетнарське, а такі назви сіл, як: Дуліби, Лучани, Дреговичі, Бринці /колись Бранці/, Ляшки горішні і Ляшки долішні, Голдовичі, Бориничі, Городиславичі, Стрілиця, /колись Стрільбища, родинне село шляхтичів Стрільбицьких, що то печаталися гербом "САС"/, Дев'яtnики, /колись город Білих Хорватів - Дев'янослав/ Романів, Ходорів, /колись Ходоростав/, Пятничани, /колись П'яtnики/, Кнісело, /колись Княже - село/, Бортники і Ятв'яги.

Що торкається села Ятв'яги, то збудували його в другій половині XIII -го століття воєнні бранці "ятв'яги". Послухайте оповідання, яке я обробив на підставі переказів старих людей і на підставі історичних даних.

- Одного гарного, погідного дня, по лівій стороні ріки Воберки, з'явилася під командою княжих дружинників дивна група людей. Були воєнні озброєні пилами і сокирами. Самі кремезного росту і одягнені візношену одежду. Тепер вони розпочали наступ проти віковічного пралісу. Покотом лягали на землю старезні дуби і стрункі ялиці. Крізь стукіт сокир чути було ще якісь незрозумілі слова.

А по вечорі, світили ті дивні люди свічку, зроблену з товщу їхнього святого вуха, гляділи в полум'я свічки і шепотіли молитву до Перкунаса /Перуна/. Хто ж були ті дивні люди? Це були воєнні бранці "ятв'яги"-, що загнавши під Дорогичин попали в неволю до короля Данила Галицького. Їм, членам литовсько - пруського племени, розбішаків з над ріки Шешули і Лугу, важко приходилося мінятися свої мечі, на звичайні топори і пили. Бо правду кажучи, ту роботу виконували в них невільники а воини з своїм воїдем Скомандом заганялися в сусідні країни. Через ту працю і їхня розбішакська вдача втратила багато дечого з первісного блеску. Але їм тут ніхто великої кривди не робів. Неволя вже не була аж надто така важка.

Минали дні, тижні і місяці. Серед поляни в лісі виросло гарне селище, збудоване з дерев'яних домів покритих очеретом. Коли воно вже було готове, тоді прибув з Звенигорода з своїм почетом тисяцький Андрій, взявши з собою також двох попів. Склікавши ятв'ягів на поляну, тисяцький Андрій розвинув пергамен Короля Данила і почав читати:

- Во Ім'я Отця і Сина і Святого Духа! Ми Божою Милостю Король Галичини і Волині, Пан Червоної Руси, Данило Романович, сповіщаємо вас ятв'язьких мужів, що від нині даруємо вам свободу. Від нині ви вільні кметі а селище, яке ви збудували є вашою власністю. Звільнюєте ви з неволі під тю умовою, що ви останетеся тут, як рівноправні громадяне нашої держави. Що б спровадити ваших рідних до нас, ви повинні вибрati

між собою делегатів і післати їх в ваші сторони, куди вони поїдуть під опікою наших дружинників. Привезіть з собою ваших жінок і дітей. Даруйте також довколишні землі на вашу власність. Мої війська охоронятимуть вас від ворогів. А щоб пам'ять про вас залишилася на віки вічні, називаю це селище "Ятв'яги". Нехай Господь опікується ним во вік.

А м і н ь !

Один з дружинників, почав перекладати ті слова на ятв'язьку мову. Ятв'яги загомоніли. Довго радилися а потім як один чоловік впали на землю перед тисяцьким Андрієм - дякуючи Йому за радісну новину. Клялись своїм Перкунасом, що вірно служитимуть Господинови Данилови, що спровадять тут свої родини і тід. А в той час ходили попи по хатах і свяченою водою виганяли нечисту силу.

Раз дане слово, ятв'яги дотримали. Приїхали тут їхні родини. Вони як княжі кметі добре зажили і розбагатіли. За десятки років засимільвалися і стали русинами - українцями. Їхні нащадки зовсім забули мову. Тільки їхня назва осталася на віки вічні, так як того бажав собі Король Данило. І дивне диво. Їхня перша батьківщина зникла безслідно. Упала під ударами хрестоносців, литовців і поляків. Зникла там і їхня назва. Але селище Ятв'яги в бобрецькому повіті в Галичині існує і до нині.

Голляндія, 1965 рік.

/П.С. Залишилися ще деякі назви: одна сіношатель зветься "литвинка"; присілок села зветься "Луг", один ліс носить назву "ятвязький ліс". Деякі ятв'язьці ще в двадцятих роках вживали слово "байсур", "байса", "я ся не байсур" - тобто "я не боюся", "байса" - болгуз, "Крийвас" - кривий. От і все.

Село було дуже національно свідоме. Дотого багато причинився господар селянин Микола Милімук. Його одинокий син - згинув в боях у Львові як Український Січовий Стрілець. Взагалі село дало багато вояків до УГА.

Була там церква Св.Дмитра. Читальня Просвіти і Кооперативна крамниця. Колишній корчму, яку орендував жид - спродає ятвязьцям за невеличку суму граф ~~Сандомир~~ Шептицький, рідний брат Митрополита Андрея. В останню війну багато ятвязьців загинуло в рядах УПА, багато каралося на Сибірі. Можливо, що незадовго комуністи змінять також і назву села на якесь "жовтневе" чи "першотравневе"? Нехай ж цей нарис буде пам'яткою проце історичне селище. Присвячу Його моїм сусідам ятв'язьцям на цілому широкому світі.

Вже цей нарис був готовий до друку, як отримав я листа від одного ятв'язьця п.Миколи Лялюка /внука Миколи Милімука / з Клівленду в Америці. Він згадує мені про те саме, що я вище написав. А також подає імена і прізвища ятв'язьців, що згинули в останню війну.

Хочу ще додати, що церква Св.Дмитра в Ятв'ягах, була дочерньою церквою с.Дев'яники. Коляторами і одної і другої церкви були графи Шептицькі.

Про всі ці дані може потвердити також мій сусід з с.Бертешева о.Др. Митрат Василь Лаба, Генерал - Хорунжий Української Армії, що то живе тепер в Едмонтоні в Канаді. А всіх ятв'язьців на широкому світі прошу відгукнутися до мене.

// Казимир.

Пізниший гуманістичний стуржіт в Унів'єрситеті о. Климентій

